БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 171

6 ОКТЯБРЬ ЧОРШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

ГРАФИК—ҚОНУН

Республикамизнинг пахта далаларида йиғим-терим қизғин давом этмоқда. Ҳозир пахталар қийғос очилиб, йиғим-терим сур'атини ҳарқанча кучайтириш учун имконият туғулди. Илғор районлар, колхоз ва совхозлар пахта тайёрлашда яхши натижаларга эришмоқдалар. Пахта териш машиналарининг ишга туширилганидан кейин пахта тайёрлашда сезиларли даражада бурилиш вужудга келди. Областьда кунлик ва беш кунлик графикларни ошириб бажараётган колхоз ва бригадалар сони кўпаймоқда. Лекин колхоз ва совхозларда ишчи кучлари йиғим-теримга тўла сафарбар этилса, бор машиналарнинг ҳаммаси ишга туширилиб, уларнинг иш унуми оширилса пахта тайёрлаш сур'атини янада кучайтириш, ҳар кун йиллик планнинг камида 2 процентн миқдорида пахта тайёрлашга эришиш мумкин.

Ма'лумки, пахта тайёрлаш ишларини изчиллик блан олиб боришда, йиғим-терим сур'атини тобора кучайтиришда график катта роль ўйнайди. График ма'лум бир муддат учун, кўпинча бир кунлик ва беш кунлик қилиб тузилади. Графикда бажариладиган иш миқдори белгиланади, бу ишни бажариш учун керакли ишчи кучлари ва машиналар сони кўрсатилади. Ана шундай пухта тузилган график звено, бригада, колхоз ва совхозда меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, иш унумини оширишга, топшириқнинг бажарилишини назорат қилишга ёрдам беради.

Кейинги ўн кунликда Сирдарь'ё, Мирзачўл, Гулистон районлари областьдан берилган графикни муваффақиятли бажариш учун курашиб, яхши натижаларга эришдилар. Сирдар'ё райони (райком секретари ўртоқ Каримов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Рауфов) йиллик планнинг 2 процентини ва ундан ортиқ пахта топширмоқда. Мирзачўл районида ҳам йиғим-терим сур'ати кун сайин кучаймоқда. Бу районларда йиллик пахта тайёрлаш планини 50 процентдан ошириб бажарган колхозлар, 60 — 70 процент бажарган бригада ва звенолар кўп.

Илғорларнинг иш тажрибаси пахта тайёрлашда графикни қонун деб билиб, уни албатта бажариш муваффақиятнинг гарови эканини кўрсатади. Область ташкилотлари районга график берсалар мазкур районнинг куч ва техника ресурсларини ҳисобга олиб, тажрибада аниқланган иш нормаларини кўзда тутган бўладилар. Агар район графикни бажармаса, демак, йиғим-терим учун ажратиш керак бўлган ишчи кучлари ва машиналарни тўла сафарбар қилмаган бўлади. Янгийўл ва Октябрь районларида йиғим-терим графиги сурункасига бажарилмаётганлигига сабаб, ана шу районларда графикда кўзда тутилган ишчи кучларининг дала ишларига тўла сафарбар этилмагани бўлмоқда. Бундан ташқари графикнинг бажарилмаслигига теримчилар ва машиналарнинг иш унуми пастлиги ҳам сабаб бўлади. Бўка ва Пискент районларида худди ана шундай ҳол рўй бермоқда. Бу районларда теримчилар ва механик-ҳайдовчиларнинг иш унуми Гулистон, Сирдар'ё районларидаги теримчи ва механизаторларнинг иш унумидан анча паст. Шунингдек, колхозлар, бригада ва звеноларда ҳам ишчи кучлари етарли сафарбар этилмаса, иш унуми паст ва меҳнат интизоми бўш бўлса график бажарилмай қолади.

График — колхоз, совхоз ва МТС ишлабчиқариши учун бузилмас қонундир. График белгиловчи раҳбар ташкилотлар топшириқ олган район, МТС, колхоз раҳбарлари ҳамда бригада ва звено бошлиқларидан графикнинг бажарилишини қаттиқ талаб қилишлари лозим. Графикни бажармаслик—давлат интизомини бузишдир. Шунинг учун графикнинг бажарилишини та'минламаётган колхоз раҳбарлари ва бригада бошлиқларига, пахта териш машиналарининг механиклари ва ҳайдовчиларига нисбатан талабчанликни ошириш, уларнинг графикни нима учун бажармаётганликларини текшириш, танқид қилиш ва графикни сўзсиз бажаришларига эришиш керак.

Илғор колхозларда бир кунлик ва беш кунлик графикдан ташқари яна соатлик график ҳам қўлланилмоқда. Бу усулнинг моҳияти шундаки, колхозчилар ва механик-ҳайдовчиларнинг иши соатлаб белгиланади, уларнинг ҳар соатда терган пахталари қабул қилиб олинади. Теримчи ва ҳайдовчи соат сайин терган пахтасининг миқдорини билиб боради. Бу эса унинг ишга қизиқишини оширади ва кундалик нормани ошириб бажаришга рағбатлантиради.

Областимиз пахта тайёрлашда ўтган йилги сур'атдан анча орқада қолмоқда. Ўтган йил 4 октябрьгача йиллик планнинг 37,57 проценти миқдорида пахта тайёрланган эди. Бу йил эса шу муддатга 26,4 процент пахта топширилди. Агар МТС лар ўтган йилгига қараганда кўп миқдорда терим машиналари блан қуролланганлигини ҳисобга олсак, бу қолоқлик мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган бир ҳол эканлиги ўз-ўзидан равшан бўлади.

Бу йил Оржоникидзе райони (райком секретари ўртоқ Тошпўлатова, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Афзалов) пахта тайёрлашда ўтган йилги сур'атдан кейинда қолиб 4 октябрьгача 20 процент кам пахта топширди. Бунга асосий сабаб йиғим-терим бошлангандан бери сурункасига графикнинг бажарилмаётганлигидир.

Бўка, Пискент, Янгийўл район партия комитетлари колхозчи ва механизаторларнинг меҳнат соҳасидаги ғайрат ва ташаббусларини ошириш учун тегишли тадбирлар кўрмаётирлар. Бу районларда СССР Министрлар Советининг «1954 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлаш тўғрисида» шу йил 20 сентябрьда чиқарган қарорида кўзда тутилган рағбатлантириш чоралари колхозчи ва механизаторларга яхши тушунтирилмаётир. Кўп жойда теримчи ва механик-ҳайдовчиларга ҳақ тўлаш тартиби бузилмоқда.

Областимиз пахта тайёрлашнинг энг мас'улиятли даврига кирди. Биз шу кунларда йиллик планнинг 2 процентдан ошириб пахта тайёрлаш учун ҳамма имкониятга эгамиз. Район партия ва совет ташкилотлари йиғим-терим сур'атини кескин равишда ошириш учун колхозчиларнинг 80 — 90 процентини пахта теришга сафарбар қилишлари, пахта териш машиналарининг ҳаммасини ишга туширишлари лозим.

Қишлоқ коммунистлари ва комсомоллар етиштирилган мўл ҳосилни сра нобуд қилмай териб олишда омманинг меҳнат соҳасидаги ғайратига бош бўлишлари керак. Теримчилар, механик-ҳайдовчилар ва пахта теришга жалб этилган аҳоли учун энг яхши иш шароити туғдириб берилиши зарур. Ҳарқайси бригадада иссиқ овқатлар тайёрланиши, боқча ва яслилар ишлаб туриши, дала шийпонларида оммавий-агитация ишлари қизитилиши керак. Агитаторлар терилган пахта учун теримчилар ва механик-ҳайдовчиларга ҳақ тўлашнинг янги, оширилган тартибини кенг тушунтиришлари лозим.

Пахта йиғим-теримида белгиланган графикларнинг албатта бажарилишини та'минлаш, теримчилар ва механик-ҳайдовчилар ўртасида соатлик графикни жорий қилиш блан бирга, пахтанинг тоза терилишини та'минлаш, сортларни аралаштириб юбормаслик ва отбор сортни кўпайтириш—энг муҳим вазифадир.

Газетамизнинг кечаги сонида Тошкент область колхозларининг энг яхши теримчиларини ва ишда алоҳида ўрнак кўрсатган пахта териш машиналарини ҳайдовчиларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий Ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармони э'лон қилинди. Мукофотланганлар орасида пахта териш мавсум нормасини бажарган ва кунлик нормани 2 — 3 ҳисса ошириб бажараётган илғор теримчилар ва шунингдек, пахта ҳосилини машина блан териш юзасидан бошланган социалистик мусобақада катта муваффақиятларга эришган механик-ҳайдовчилар бор. Пахта далаларининг бу илғор кишилари тажрибасини кенг ёйиш—партия ва совет ташкилотлари, колхоз, МТС бошлангич партия ва комсомол ташкилотларининг шарафли бурчидир.

Областимизнинг меҳнаткашлари бу йил пахта тайёрлаш планини Октябрь Социалистик революциясининг 37 йиллиги кунигача бажариш мажбуриятини олганлар. Бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар мавжуддир. Вазифа — колхозчи ва механизаторлар ўртасида байрамолди социалистик мусобақасини кенг қизитиб юборишдан, давлат ва халқ бойлиги бўлган оқолтиннинг бирор граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва давлатга топширишдан иборат.

Хитой Халқ Республикасининг Конституцияси алоҳида брошюра қилиб нашр қилинди

«Правда» нашриёти Хитой Халқ Республикасининг биринчи чақириқ халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг биринчи сессиясида, 1954 йил 20 сентябрьда қабул қилинган Конституциясини алоҳида брошюра қилиб босиб чиқарди.

Брошюра 500.000 нусхада босиб чиқарилди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 5 ОКТЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Мирзачўл	2,16	40,35	Бекобод	1,25	26,30
Сирдар'ё	2,31	39,08	Бўка	1,38	25,01
Гулистон	1,73	38,26	Пискент	1,36	24,85
Верхне-Волинск	2,01	36,61	Оҳангарон	1,95	23,37
Оржоникидзе	2,16	31,38	Ўртачирчиқ	1,18	22,33
Калинин	1,85	31,14	Янгийўл	1,52	22,08
Юқоричирчиқ	2,20	31,06	Ўртасарой	1,53	21,89
Чиноз	1,80	28,58	Октябрь	1,44	21,80
Оққўрғон	1,65	26,88	Қуйичирчиқ	0,90	15,91
Ховос	1,23	26,75	Паркент	1,42	14,00

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

СССРда ҳинд артистларининг концертлари

Ҳиндистон Республикаси сан'ат усталарининг Москвадаги П. И. Чайковский номидаги залда 4 октябрьда берган ҳайрлашув концерти катта муваффақият блан ўтди. Концертда Ҳиндистон Республикасининг СССРдаги Мувақкат Ишлар Вакили П. Н. Кауль ҳозир бўлди.

Ҳинд артистлари Совет Иттифоқига келганларидан бери Москвада, Ленинградда, Сочида, шунингдек Украина, Арманистон, Грузия, Ўзбекистон республикаларининг пойтахтларида 18 марта концерт бердилар. Совет тамошабинлари ҳинд артистларининг концертларига ҳамма жойда жуда қизиқиб қарадилар. Ҳинд раққослари, хофизлари, созандалари юксак ижрочилик маҳоратларини кўрсатдилар.

Ҳинд артистларининг концертлари ҳамма жойда жуда катта муваффақият блан ўтди. Бирқанча концертлар телевизион центрлар орқали кўрсатилди.

Ҳинд артистларининг Совет Иттифоқида самимият блан кутиб олинганлиги совет ва ҳинд халқларининг маданий алоқалари ва дўстлиги мустаҳкамланиб бораётганлигидан далолат беради. (ТАСС).

Томск областининг колхозлари ғалла тайёрлаш планини бажардилар

Томск областининг колхозлари ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажардилар ва давлат закупкаси тартибида давлатга ғалла сотишни давом эттирмоқдалар. Колхозлар уруғлиқ, ем-хашак ва страхование фондларини ғамламоқдалар ва колхозчиларнинг меҳнат кунларига ғалла бермоқдалар.

Ҳозирги вақтда область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари барча қишлоқ хўжалик ишларини тамомлаш учун курашмоқдалар ва чорва моллар қишловини муваффақиятли равишда ўтказишга тайёрланмоқдалар.

Ставропольда газопровод

СТАВРОПОЛЬ, 3 октябрь. (ТАСС). Кеча турар уйларга газ берилабошланди. Биринчи бўлиб Ленин номли майдондаги 39 квартирали уй газ олди.

Шаҳарда газ тақсимлайдиган станция, регулятор пункти ва 8 километр узунлигида газапровод тормоғи қурилди.

Яқин кунларда 200 дан кўпроқ квартира, йил охиригача эса ўлка марказидаги меҳнаткашларнинг 500 квартираси арзон ёқилғи блан та'минланади. Саноат корхоналарида газдан кенг фойдаланилади. Шаҳардаги ҳаммомларга, кир ювиш хонасига газ қувирлари ўтказилади.

Ставропольда газ системасининг биринчи навбатдаги қурилиши учун давлат олти ярим миллион сўм маблағ берди.

Қўриқ ерлар ўзлаштирилаётган районларга

ПАБРАДЕ. (ТАСС). Литва ССРдан қўриқ ерлар ўзлаштирилаётган районларга кўчиб бориш тилагини билдирган кишиларнинг биринчи группаси Пабраде станциясидан жўнаб кетди.

Пабраде, Арегаль ва Коварс районларидан бир группа колхозчилар ва шаҳар аҳолиси ўз оилалари блан бирга Олтой ўлкасининг Топчихин районидаги Хрушчев номли қишлоқ хўжалик артелига жўнаб кетади.

Областимизда

Тошкент область Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг моҳир теримчиси ўртоқ Янгибой Юнусов мавсумда 20 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олиб, шу кунгача 6 тоннадан ошиқроқ пахта терди. **Суратда:** Ўртоқ **Янгибой Юнусов.**

(ЎзТАГ фотохроникаси).

ТЕМИР-БЕТОН МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБЧИҚАРУЧИ ЯНГИ КОРХОНА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг шу йили 21 августда «Қурилишлар учун йиғма темир-бетон конструкциялар ва детальлар ишлаб чиқаришни ривожлантириш тўғрисида» деб чиқарган қарорини Олмалиқ қурувчилари мамнунлик блан кутиб олдилар. Шаҳар қурилиш трестининг техника совети партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатмасига биноан мавжуд йиғма темир-бетон цехини кенгайтириш ва шунингдек янги корхона қуриш тўғрисида конкрет тадбирлар белгилаб чиқди.

Трестнинг иккинчи участкасида йиғма темир-бетон ишлабчиқаручи янги цех қурилиб, ишга туширилди. Бу цех қошида янги техника блан жиҳозланган битта катта полегон, 3 та бетон қориш бўлимлари, 2 та кран ва битта лентали транспортёр қурилди.

Янги цех коллективи қоплаш плиткалари, олти хоналик уйларни йиғиш учун бетон қуймалари ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарабошлади. Бу ерда ҳар ойда 1200 кубометр темир-бетон конструкциялари тайёрлаш мумкин.

Н. ГОРОДНИЧЕНКО.

Тошкентдаги тўқимачилик-галантерия фабрикасининг коллективи Ўзбекистон ССР 30 йиллиги шарафига мусобақани қизитиб юборди. Комсомол а'зоси В. Костилева смена нормасини доим 140—145 процентдан бажариб келаётгани учун унинг номи шаҳар Ҳурмат тахтасига ёзилган. **Суратда:** Ўртоқ **Костилева** иш устида. **В. Лейн** фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПЛАСТИНКАЧИЛАР СОВҒАСИ

Тошкентдаги грампластинка заводининг ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги ва Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллик юбилейи шарафига ўзаро социалистик мусобақани тобора авж олдириб, ишлабчиқаришда юксак кўрсатгичларга эришмоқдалар.

Завод коллективи мавжуд ускуналардан рационал фойдаланиш, илғор иш методларини ишлабчиқаришда кенг қўллаш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун курашиб планга қўшимча 900 минг донага яқин хилма-хил пластинкалар ишлаб чиқарди.

Цехлараро мусобақада олдинда бораётган пресс цехи ишчилари ой сари давлат топшириғини ошириб бажаришда бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Бу цехда кундалик нормасини бажармайдиган биронта ҳам ишчи йўқ. Цехнинг Эшонхўжаева, Яхшисараева, Низомова, Понамарёвалар сингари илғор прессчилари прогрессив иш методларини моҳирлик блан қўлланиб, систематик равишда смена топшириқларини 150—180 процентдан бажариб келаётирлар.

Заводнинг бошқа цехларидаги ишчилар ҳам йиллик программани ҳамма кўрсатгичлар бўйича муддатидан илгари бажариш учун зўр ғайрат қилмоқдалар.

М. НУРМУҲАМЕДОВА,
М. БЕГАЛИЕВА.

ҲУРМАТ КИТОБИ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Янгийўл районидаги 1-нчи МТСда Ҳурмат китоби ташкил қилинди. Бунга берилган топшириқларни муддатидан илгари ошириб бажаришга эришган ишлабчиқариш илғорлари, механизаторларнинг номлари ёзилади ва уларнинг расмлари қўйилади.

Яқинда слесарь Карпов, механик Содиқназаров, устахона мудири, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Кротков ўртоқларнинг номлари Ҳурмат китобига ёзилди. Мана шундай ҳурмат китоблари 2-нчи МТСда ҳам ташкил этилди.

М. ҒОЗИЕВ.

Ўзбекистон давлат сан'ат музейи фонди бойитилмоқда

Ўзбекистон Давлат сан'ат музейининг фонди скульптура ва тасвирий сан'атнинг турли жанрларидаги янги асарлар блан бойиб бормоқда.

1954 йилнинг ўтган олти ойи ичида СССР халқлари ва ғарбий-Европа сан'ати бўлимларининг фондлари 40 дан ортиқ янги асар блан тўлдирилди. Шарқ маданияти бўлими учун ҳам кўпгина янги асарлар сотиб олинди.

Яқинда Москвадаги шарқ халқлари маданияти музейидан келтирилган хитой тасвирий сан'атига оид 30 дан ортиқ янги асар ва 200 нусхадан ортиқ сурат музей фондини янада бойитди.

Давлат Третьяков галлереяси Ўзбекистон сан'ат музейига 20 та сурат, 4 та скульптура ва қадимги рус тасвирий сан'атининг асарларидан 8 тасини тақдим этди.

Бадиий виставка фондидан музейга ўтказилган скульптор С. Орловнинг «Жаҳонга тинчлик» деган янги вазаси жуда қизиқарлидир.

Хинди-хитой сан'аткорлари томонидан ишланган мебель, уй-рўзғор асбоблари, туркман тўқима буюмлари, мейсен чиннисидан ишланган сухаридон, 1946 йилги Хоразм экспедицияси топиб келган Тупроқ-Кўл саройи деворидаги ёзувнинг копияси «Арфистка» — каби асарлар музей экспозициясини тўлдирган муҳим сан'ат асарлари хисобланади.

Яқин кунларда музей Самарқанддаги ўзбек халқи маданияти ва сан'ати музейидан рус рассомлари В. Верешчагин, В. Серов ва бошқаларнинг асарларини ҳам олади.

Ўзбекистон Давлат сан'ат музейи экспозицияси ва фондларида 24 мингдан ортиқ уникаль экспонат бор. Улар орасидаги бадиий керамика, каштачилик, халқ нақшлари, заргарлик буюмлари, тасвирий сан'ат асарлари ва бошқа асарлар жуда кам учрайдиган нодир экспонатлар ҳисобланади.

О. АПУХТИН.

ОТА-ОНАЛАР ЙИҒИЛИШИ

Чиноз район халқ маорифи бўлими ва район комсомол комитетининг ташаббуси блан райондаги барча мактабларда ота-оналар блан мактаб ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадида йиғилишлар бўлиб ўтмоқда.

Яқинда райондаги Пушкин номли 1-нчи мактабда ота-оналар йиғилиши бўлиб ўтди. Бунда мактаб директори А. Тўрахўжаев «Мактаб ва оила», ўқитувчи З. Рўзиматова «Болани тарбиялашда ота-онанинг роли» деган темаларда доклад қилдилар. Докладчилардан кейин ота-оналардан Р. Эшонхўжаев, С. Мирахмедова ва Т. Қориев ўртоқлар ҳам сўзга чиқдилар. Улар ўз болаларини коммунистик руҳда тарбиялаётган партия ва Совет ҳукуматимиздан миннатдор эканликларини изҳор этдилар ва болаларга та'лим-тарбия бериш ишларида мактаб ма'муриятига яқиндан ёрдам беражакларини айтдилар. Йиғилишга 400 дан ортиқ ота-она қатнашди.

Райондаги Навоий номли, Жданов номли, ва «Правда» мактабларида ҳам ота-оналар йиғилишлари бўлиб ўтди.

С. МЎМИНОВ.

40 ТА ЯНГИ УЙ ҚУРИЛДИ

Калинин район, Ленин номли қишлоқ советидаги Молотов номли колхоз а'золари пахтадан йил сайин мўл ҳосил етиштириб, катта даромад олмоқдалар. Колхозчилар меҳнат кунлари эвазига олган даромадларидан янги уй-жойлар қуриб олмоқдалар. Ҳозир колхозда 40 хўжалик катта кўча атрофита 3—4 хонали уй-жой қуриб олди. Бригада механиги ўртоқ Нишон Хусановнинг уйи яхшилаб безатилган. Янги уйлар кўплаб қурилиши туфайли, бу ерда посёлка вужудга келди. Қишлоқдаги жамоат бинолари ва колхоз а'золарининг уйлари электрлаштирилмоқда.

Уй-жой қурилишидаги камчиликларга барҳам берайлик

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг пленуми

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг X пленуми бўлиб ўтди. Пленум СССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳрида уй-жой коммунал хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги 1954 йил 28 июнь қарорининг «Ташгорстройтрест», 32-нчи қурилиш тресты ва Главстройга қарашли қурилиш-монтаж бошқармаси томонидан қандай бажарилаётгани ҳақидаги масалани муҳокама қилди.

«Ташгорстройтрест» бошқарувчиси ўртоқ Скребнев трестнинг ишлари ҳақида биринчи бўлиб доклад қилди.

Докладчи бу йил шаҳар қурилиш тресты 20 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой биносини қуриб, фойдаланишга топшириши кераклигини айтди. Бу ишнинг бажарилиши учун ҳамма шароитлар мавжуд. Кейинги вақтда қурилиш ташкилотлари турли хилдаги механизмлар блан та'минланди. Қурилиш детальлари ишлабчиқариш заводи, автобаза ва бошқа корхоналар қурилиши тугалланаётир.

Шунга қарамай «Ташгорстройтрест» ўз мажбуриятини бажармади ва шу вақтга қадар бори-йўғи 6840 квадратметр ҳажмдаги уй-жой қурилишини фойдаланишга топширди, холос. Бунга асосий сабаб шуки, трестда техникадан қониқарсиз фойдаланилмоқда. Масалан, Ўрта Осиё Давлат университети ётоқхонасининг қурилишидаги кўтарма краннинг ишлашидан кўра бекор туриши кўпроқ бўлмоқда. 7 қурилиш монтаж бошқармасидан фақат биттаси бетонларни қориш узелига эгадир. 1-нчи ОСУ бошқармасидан бошқа биронта бошқармада шувоқ ишлари механизациялаштирилмаган, 6-нчи СМУда цемент қориш ишлари яхши ташкил этилмаган. Бу ерда техника хавфсизлигига риоя қилинмаётир.

Кадрлар блан ишлашнинг яхши йўлга қўйилмагани ҳам қурилиш ишларини чўзиб юбормоқда. Бинокор ишчилар ўртасида лекция ва докладлар ўқилмаётир. Қурилиш об'ектларида ишчиларни ишлабчиқаришда меҳнат унумини оширишга сафарбар қиладиган шиор, плакатлар йўқ. Қурувчиларнинг самарали ишлашлари учун маиший шароитлар яратиб берилмаган. Ана шунинг орқасида кўп кадрларнинг қурилишдан кетиб қолиш ҳоллари рўй бермоқда. Шу йилнинг ўзида 900 дан ортиқ киши ишдан бўшатилди. Айниқса бундай хунук аҳволлар 1-нчи, 4-нчи, 6-нчи сонли қурилиш-монтаж бошқармаларида содир бўлаётир.

Докладчи қурилиш об'ектларини смета-молия ҳужжатлари блан ўз вақтида та'мин этмаётгани учун шаҳар совети раҳбарларини қаттиқ танқид қилди. Қурилишга зарур бўлган кўпгина конструкция ва детальлар ўз вақтида келтирилмаётир. Богдан Хмельницкий номли кўчада 52, 31 ва 22 квартирали уй-жой бинолари қурилмоқда. Лекин бир йилчадан бери уларнинг техника ҳужжатлари тайёрланмаган. 31 квартирали уй-жой қурилишида техника ҳужжатларининг йўқлиги ва бошқа ўринсиз сабаблар туфайли қурилиш ишлари бир ярим ой тўхтаб қолди.

— Қурилиш материаллари блан та'минлаш ишлари ҳамон қониқарсиз аҳволда, — дейди ўртоқ Скребнев, — май ойидан августга қадар шаҳар қурилиш тресты етарли миқдорда қурилиш материаллари блан та'минланмади, айниқса цемент ўз вақтида етказиб берилмади. Ҳозир ҳам қурилиш майдонларида ғишт ётқизиш, бетон ва темир бетон ишлари ғоят қониқарсиз аҳволда.

32-нчи қурилиш трестининг қониқарсиз иш фаолияти ҳақида трест бошқарувчиси ўртоқ Полетаев сўзлади. У, уй-жой қурилишини фойдаланишга топшириш 8 ойлик плани 95,7 процент бажарилганлигини айтди. Айниқса электрокабель, экскаватор заводи ва бошқа бир қанча корхоналарда уй-жой қурилиши қониқарсиз олиб борилмоқда.

Қурилиш участкаларидаги ишнинг муваффақияти раҳбар ва инженер-техник ходимларнинг ишчанлигига ҳам боғлиқдир. Броқ, трестда бу муҳим ишга етарли аҳамият берилмаётир. Кўпгина ходимлар етарли иш тажрибасига эга эмас. Шунга қарамай ба'зида ишда қўнимсизлик ҳукм сурмоқда. «Ташсельмаш» заводи майдонидаги қурилишда қисқа вақт ичида 4 марта старший прораб ўзгартирилди, электрокабель заводида 3 марта, 701—УНРнинг 5 ва 2-нчи қурилиш майдончаларида эса 4 мартадан прораб ва мастерлар алмаштирилди. Кадрлар блан бундай муносабатда бўлиш ходимларнинг ишга бўлган мас'улиятини бўшаштириб юбормоқда.

Трестга келтирилган кўпгина механизмдан унумсиз фойдаланилмоқда. Машина блан ер қазиш 76 процент, шувоқ қилиш 37 процент, бўяш 51 процент миқдорида механизациялаштирилган. Кўп машиналар трест раҳбарларининг айби блан ўз вақтида ремонт қилинмаганлиги учун ишламай ётипти.

Трестда қурилишнинг индустриал методларига ўтиш иши блан деярли шуғулланилмаётир. Ишлабчиқариш базалари темир бетон ва бошқа қурилиш материалларидан кенг равишда фойдаланишга мослаштирилмаган.

«Главстрой»га қарашли қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Стефанов ўз докладида уй-жой қурилишини тез сур'атлар блан олиб бориш тўғрисида гапирди. Яқинда тез индустриал қурилиш йўли блан 2 та икки қаватли уй-жой биноси қурилиб битказилди. Бу метод иш унумининг икки баравар ошишига сабаб бўлди. Лекин бу яхши усул ишчи кучининг камлиги туфайли ҳали кенг қўлланилмаётир.

«Главстрой»га қарашли қурилиш-монтаж бошқармасида маблағлардан тўғри фойдаланилмаётир. Бу ерда уй-жой қурилишини фойдаланишга топшириш плани эндигина 51 процент бажарилди.

Докладлар юзасидан қизғин музокаралар бошланди.

Пленум қатнашчилари Сталин номли тўқимачилик комбинати партия ташкилотининг секретари ўртоқ Сергееванинг сўзини зўр э'тибор блан тингладилар.

— «Главстрой»га қарашли қурилиш монтаж бошқармаси, — дейди ўртоқ Сергеева, — ўз планини майда қурилиш об'ектлари ҳисобига бажаришга ҳаракат қилмоқда. Бошқарма бутун кучини 9 а, 10, 11, 12-нчи уй-жой қурилишларига бўлиб юбориб, Шота Руставели кўчасидаги кўпқаватли уй-жой ва болалар боқчаларини қуриш ишини тўхтатиб қўйди.

Экскаватор заводининг директори ўртоқ Терентьев ўртоқ Полетаев бошлиқ 32-нчи қурилиш трестининг ишини қаттиқ танқид қилди. Қурилиш майдончаларини ўз вақтида қум, цемент ва бошқа материаллар блан та'мин қилмаётганлиги учун қурилиш ишлари ҳафталаб тўхтаб қолмоқда. Трест хизмат қилаётган қурилишларда шувоқчилик, дурадгорлик ишлари кучайтирилмаётир. Бу ерда кўп миқдорда шувоқчи ва дурадгорлар етишмайди.

— 227-нчи УНРнинг раҳбарлари, — дейди электрокабель заводининг директори ўртоқ Сафронов, — янги ўқув йили бошлангунча техникум, мактаб, болалар боқчаси биноларини қурилишини тамомлаб, фойдаланишга топширишга ва'да берган эдилар. Броқ, улар ўз мажбуриятларини бажармадилар. Ўқувчилар тор, кичик бинода машғулотларни давом эттирмоқдалар.

227-нчи УНР бошлиғи ўртоқ Благодижний қурилиш ишларини тезлаштиришда, ишчилар ўртасида меҳнатни ташкил қилишда, механизмлардан тўғри фойдаланишда етарли иш қилмаётир.

Каноп фабрикасининг директори ўртоқ Харитонов 6-нчи қурилиш-монтаж бошқармасида меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилмаганини айтди. Ба'зи ишчилар ичкиликбозлиқ блан шуғулланиб, бирнеча кунлаб ишга чиқмайдилар. Яқинда бош механик Романов маст ҳолда қурилиш участкасига келди. Бундай кечириб бўлмас ҳолларга бошқарма раҳбари ўртоқ Макарнин тоқат қилиб келмоқда.

Ўзбекистон ССР коммунал хўжалиги министри ўртоқ Алиев, Тошкент шаҳар совети раисининг ўринбосари ўртоқ Федотов, Ўзбекистон ССР шаҳар ва қишлоқлар қурилиши министри ўртоқ Хўжаев, Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг раис ўринбосари ўртоқ Каграмонов ва бошқалар ҳам сўзга чиқдилар. Музокараларда ҳаммаси бўлиб 13 киши сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилиб, шаҳарда уй-жой коммунал хўжалик қурилишини тезлаштириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон пўлати

Мусобақа натижалари

Прокат цехи завод ишлабчиқаришида асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Цех ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Ўзбекистон Совет Социалистик республикасининг шонли 30 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, ўз зиммаларига йиллик давлат топшириғини муддатидан илгари бажариш ва йил охиригача пландан ташқари мамлакатимиз халқ хўжалиги учн 4500 токна прокат маҳсулоти ишлаб бериш мажбуриятини олдилар.

Шу кунларда цехимиз коллективи ўз зиммасига олган мажбуриятини шараф блан бажариш учун барча ички имкониятлардан тўла фойдаланган ҳолда астойдил меҳнат қилмоқда. Биз меҳнат унумини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш мақсадида бирқанча ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширдик; цехдаги печьларни қайта реконструкция қилдик, оғир иш процессларини, айниқса қўл кучи блан бажариладиган ишларни механизациялашга алоҳида э'тибор бердик. Натижада меҳнат унуми 7 процент ошди, ишлабчиқарилаётган маҳсулотнинг 2-нчи сортга қабул қилиниши 25 процент камайди.

Цех партия ташкилоти илғор ишчиларнинг прогрессив иш методларини коллектив ўртасида кенг оммалаштириш ва шу асосда умум юксалишга эришиш учун ҳал қилувчи ҳарбир участкага коммунистлардан биркитиб қўйди. Старший вальцовшчиклардан КПСС а'зоси Ш. Нуриддинов, И. Ишин, М. Очилов, В. Ким, Ф. Рўзибоев ва бошқа ўртоқлар ўзларига биркитиб қўйилган участкаларда ҳафталик ва ойлик ишлабчиқариш графикларининг доимо тўла ва ошириб бажарилишини та'минламоқдалар.

Ма'лумки, технологик процессларни тоборо такомиллаштириш ва мавжуд ишлабчиқариш майдонини кенгайтирмасдан туриб, маҳсулот олишни янада кўпайтиришда мамлакатимиздаги илғор саноат корхоналари коллективлари блан мустаҳкам ижодий ҳамкорлик ўрнатиш катта аҳамиятга эгадир. Шу мақсадда инженер Вайнберг, мастер Капустин, старший вальцовшчик Конов, старший пайвандчи Ваяков ўртоқлардан иборат цехнинг бир группа ишчилари яқинда мусобақадошимиз Қозоғистон металлургия заводига бориб келдилар. Ҳар икки қардош республика металлурглари ўзларининг бой тажрибаларини бир-бирлари блан ўртоқлашдилар. Ўзбек металлурглари қозоқ металлургларидан гудрон—станларни мойлаш материалларини тайёрлашнинг янги методини, печьларга металл пакетларини жойлашнинг илғор усулларини ва бошқа бирқанча янгиликларни ўрганиб қайтдилар. Бу прогрессив усулларни ишлабчиқаришга жорий қилиш ўзининг яхши натижаларини бермоқда.

Биз ишлабчиқаришда коммунистларнинг авангардлигини ошириш учун цехдаги ҳарбир бригадада партгруппа ташкил қилганмиз. Бу партгруппалар бригадалардаги социалистик мусобақага бошчилик қилмоқда. Бригадалараро социалистик мусобақа натижалари ҳар 10 кунда якунланади ва аввало бригадалардаги партгруппаларда, сўнг цех партия ташкилотида кенг муҳокама қилинади, бу соҳада йўл қўйилган камчиликлар очиб ташланади.

Юқоридаги тадбирларни амалга ошириш натижасида 9 ойлик топшириқ муддатидан илгари бажарилди ва пландан ташқари бирнеча юз тонна прокат маҳсулоти ишлаб чиқарилди.

В. ЮГАЙ.

Прокат цехи партия ташкилотининг секретари.

Коллективнинг янги мажбурияти

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўз ички имкониятларини қайта ҳисобга олиб, пўлат ва прокат ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва маҳсулот сифатини яхшилашнинг катта резервларини аниқладилар. Завод коллективи 1954 йилги давлат топшириғини муддатидан илгари бажариш юзасидан илгари олинган мажбуриятни қайта кўриб чиқиб, ўз зиммасига қуйидаги янги оширилган мажбуриятни олди:

1. 1954 йилги топшириқни муддатидан илгари бажариш ҳамда мамлакатга пландан ташқари 6000 тонна пўлат ва 4500 тонна прокат бериш;

2. Ишлабчиқариш қувватидан тўла фойдаланиб, меҳнат унумини ошириш ҳисобига печьнинг ҳарбир квадрат метридан пландагига нисбатан 220 килограмм кўп пўлат олиш;

3. Ишлабчиқаришда илғорлар тажрибасини кенг қўлланиш асосида меҳнат унумини йиллик планга нисбатан 3 процент ошириш;

4. Хомаш'ё ва ёрдамчи материалларни тежаб-тергаб сарфлаш ҳамда маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига пландан ташқари 700 минг сўм маблағни иқтисод қилиш.

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг коллективи ўртасида Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги ва республикамизнинг 30 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоч ёймоқда. **Суратда:** юбилейолди меҳнат вахтасида ишлаётган ёш пўлат қуючи **Сайдилла Бадалов** иш устида.

Л. Портер фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбек халқининг фахри

П. ТРОФИМОВ,
Ўзбекистон металлургия заводининг бош инженери

Ўзбекистон Улуғ Октябрь социалистик революциясигача кўпгина бошқа чекка ўлкалар каби қолоқ, аграр мамлакатлардан бири эди. Чор Россияси миллий ўлкаларда саноат ўчоқларини вужудга келтириш ва ўстиришга қасддан тўсқинлик қилиб келди.

Октябрь революциясидан сўнг Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доно сиёсати натижасида ўтмишда иқтисодий жиҳатдан ғоятда қолоқ бўлиб келган миллий ўлкалар, жумладан Ўзбекистон халқ хўжалигининг тез сур'атлар блан ривожланиши учун кенг имкониятлар яратилди.

Совет халқининг ўз озодлиги ва мустақиллиги учун немис фашистларига қарши олиб бораётган кураши қизиб турган бир пайтда — 1942 йил 27 апрельда СССР Халқ Комиссарлари Совети Бекобод районида республикамизда қора металлургиянинг тўнғичи бўлган Ўзбекистон металлургия заводини қуриш ҳақида қарор чиқарди.

1944 йил 5 мартда мартен печи биринчи пўлат эритмасини берди. Ўзбек халқи Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида зўр фидокорлик блан меҳнат қилиб янги ғалабага эришди.

Пўлат ишлабчиқаришни узлуксиз равишда кўпайтириб бориш блан бир қаторда завод қурилиши тез сур'атлар блан давом этди. Қурувчилар коллективи 1944 йилнинг декабрь ойида чўян қуйиш цехини битказиб, фойдаланишга топширдилар. 1945 йилнинг февралида эса иккинчи мартен печи, орадан кўп вақт ўтмай учинчи мартен печи ишга туширилди. 1945 йилнинг охиридан бошлаб «300» стан маҳсулот берабошлади ва шундай қилиб завод Иттифоқимиздаги пўлат ва прокат ишлаб чиқарувчи йирик корхоналар қаторига кирди.

Аҳил коллективимиз ишлабчиқариш технологиясини янада такомиллаштириш ва шу асосда она-Ватанимизга тобора кўплаб пўлат ва прокат маҳсулотлари етказиб бериш мақсадида астойдил меҳнат қилди. Натижада 1950 йилга келиб завод проектда кўрсатилган ўзининг техника кўрсатгичи даражасига етди.

Биз маҳсулот ишлабчиқаришни янада кўпайтириш мақсадида мавжуд ишлабчиқариш майдонидан, асбоб-ускуналардан, механизмлардан тўла ва унумли фойдаланишга, бу соҳадаги илғор тажрибаларни кенг қўлланишга алоҳида э'тибор бердик. Шунинг оқибатида 1953 йилга келиб заводнинг проектда кўрсатилган қувватидан 60 процент кўп пўлат ва 58 процент кўп товар прокати ишлаб чиқилди.

Завод блан биргаликда унинг коллективи ҳам ўсди. Металлургия заводи қурилиб ишга туширилгунча республикамизда миллий металлург кадрлар йўқ эди. Партия ва ҳукуматимиз завод қурилабошлаган биринчи кунларданоқ маҳаллий миллат вакилларидан юқори ихтисосли кадрлар тайёрлашга алоҳида э'тибор берди. Ўзбек ёшларидан 800 киши пўлат эритиш ва прокат тайёрлашни ўрганиш мақсадида Урал ва Сибирь металлургия заводларига йўл олдилар. Улар орасидан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ҳафиз Ғаниев, Нуритдинов, Тошматов, Мадаминов каби ўз ишининг моҳир усталари етишиб чиқдилар.

Ўзбекистон металлургларига ўз ихтисосларини янада мукаммаллаштириш соҳасида рус халқи жуда катта ёрдам бермоқда. Мастерлардан Харченко, Шелованов, Петров, пўлат қуючилардан Штиров, Жиляев, прокатчилардан Ишин, Капустин, Кучкин, инженер-техник ходимлардан Костяной, Ковалев, Винокуров ва бошқа ўртоқлар маҳаллий миллат вакилларидан кўплаб металлург кадрлар етиштирдилар.

Завод блан биргаликда металлурглар шаҳарчаси ҳам кун сайин ўсмоқда, обод ва кўркам бўлмоқда. Шаҳарчада касалхона, туғруқхона, болалар боғчалари, мактаблар, гастроном, китоб магазинлари ишлаб турибди.

Ўзбекистон металлурглари Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг мамлакатимиз иқтисодий қудратини янада юксалтириш ва шу асосда халқимизнинг тобора ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тўла қондириш ҳақида қилаётган ғамхўрликларига жавобан маҳсулот ишлабчиқаришни янада кўпайтириш учун ички имкониятлардан унумли фойдаланиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар. Корхонадаги цехлар, участкалар ва бригадалар ўртасида Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва серқуёш Ўзбекистон республикасининг шонли 30 йиллиги юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақа кун сайин кенг қулоч ёймоқда ва ўзининг яхши натижаларини бермоқда. Завод коллективи 9 ойлик давлат топшириғини муддатидан анча илгари бажарди ҳамда мамлакатга пландан ташқари бирнеча минг тонна пўлат ва прокат тайёрлаб берди.

Биз қўлга киритилган муваффақиятлар блан кифояланиб қолмай, Ватанимиз қудратини янада юксалтириш учун бундан кейин ҳам кўплаб пўлат ва прокат маҳсулотлари ишлабчиқаришдек олижаноб мақсад йўлида астойдил ҳаракат қиламиз.

Меҳнатсевар коллектив

Ўзбек халқи ўзининг энг йирик саноат корхонаси — Бекобод металлургия заводи блан ҳақли равишда фахрланади. Завод она-Ватанимизга кўплаб а'ло сифатли пўлат эритмалари етказиб бериш блан машҳурдир. Бизнинг мартен цехимиз эса ана шу корхонанинг қалби — юраги ҳисобланади.

Цех коллективи барча совет халқлари қаторида партия ва ҳукуматимиз томонидан чиқарилган тарихий қарорлардан илҳомланган ҳолда, фидокорона меҳнат қилиб, тобора кўпроқ маҳсулот ишлабчиқаришга эришмоқда, эритмалар сифатини яхшилаш, бракни камайтириш учун курашиб, юксак натижаларни қўлга киритмоқда.

Цех ишчилари, инженер-техник ходимлари ўзларининг ижодий меҳнатлари туфайли 1953 йилда 1950 йилга нисбатан 70,2 процент кўпроқ маҳсулот тайёрладилар. Шу йилнинг 9 ойи ичида эса, 1953 йилга қараганда пўлат эритиш миқдори 12 процент ошди, давлат плани муддатидан илгари бажарилиб, қўшимча бирнеча юз тонна пўлат маҳсулоти топширилди. Ўтган йилга қараганда 355 та кўп жадал сур'атли эритма берилди.

Меҳнатсевар коллектив бу муваффақиятларга мартен печьларининг ҳарбир квадрат метридан унумли фойдаланиш, меҳнатни тўғри ташкил қилиш ва кўплаб жадал сур'атли эритма бериш орқали эришди.

Ҳозирги кунларда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллигини ва республикамизнинг 30 йиллик юбилейини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш мақсадида цех ишчилари ўртасида ўзаро социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди.

Коллективимиз ўртасидаги мусобақа ички резервлардан янада унумли фойдаланиш асосида маҳсулот ишлаб чиқаришни оширишга катта ёрдам бермоқда. Мусобақа илғорларининг сони кун сайин, соат сайин ўсиб бормоқда. Цехнинг ўртоқ Умаров бошлиқ 2-нчи бригада а'золари бу мусобақада олдинда бормоқдалар. Бригаданинг печьлар бўйича мастери Харченко, мастер Турғунов ўртоқлар меҳнат интизомини яхши йўлга қўйиб, ишлабчиқариш технологиясига қат'ий риоя қилган ҳолда ишлаб, катта муваффақиятларга эришаётирлар. Шунингдек, пўлат эритучилардан Желяев, Ярулин, завалка машинистларидан Харченко, Г. Ли ўртоқлар кундалик нормаларини 130—150 процентдан бажариб, илғорлар қаторидан ўрин эгалладилар.

Бригада а'золари йил бўйи ҳалол меҳнат қилиб, пландан ташқари 1662 тонна маҳсулот етказиб бердилар ва цех коллективи ўртасида катта ҳурматга сазовор бўлдилар.

Биз, мартен цехи ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари қўлга киритилган бу ютуқларни мустаҳкамлаш, партия ва ҳукуматимизнинг улуғ ғамхўрлигига яраша янада унумлироқ меҳнат қилиш, республикамиз юбилейини муносиб совғалар блан кутиб олиб, Ватанимизга кўплаб пўлат эритмалари етказиб бериш учун курашамиз.

М. КОСТЯНОЙ,

Мартен цехининг бошлиғи.

Факт ва рақамлар

Корхонада юбилейолди социалистик мусобақаси тобора кенг қулоч ёймоқда. Мусобақа илғорлари—мартен цехининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари фидокорона меҳнат қилиб, 9 ойлик давлат топшириғини муддатидан илгари бажардилар ва пландан ташқари бирнеча юз тонна пўлат етказиб бердилар.

* * *

Прокат цехи юпқа тунукалар станининг коллективи меҳнат унумини ошириш учун курашиб, яхши натижаларга эришмоқда. Коллектив ойлик планини муддатидан 8 кун илгари — 22 сентябрьдаёқ бажарди.

* * *

Биргина сентябрь ойининг ўзида пўлат эритучилар 120 га яқин жадал усулда эритма бердилар. Ҳозир ҳарбир пўлат эритучи ўтган йилдагига нисбатан 25—30 процент ортиқ эритма бермоқда.

* * *

Шу йилнинг ўтган 8 ойи ичида корхона ходимлари меҳнат унумини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг таннархини камайтиришга қаратилган 57 та таклиф киритдилар. Шундан 33 таси ишлабчиқаришга жорий қилинди ва бу корхонага 200 минг сўм фойда келтирди.

Бизнинг ҳиссамиз

Агар сиз, заводимизнинг прокат цехига кириб қолсангиз, шиддат блан ишлаётган «300» нав'ли станларни, уларни моҳирлик блан бошқариб, а'ло сифатли маҳсулот тайёрлаётган азамат ишчиларни кўрасиз. Улар янгигина келтирилган қалин пўлат қуймаларни станлар орасига жойлаб, текислайдилар, уларни юпқалаштириб, ма'лум формага келтирадилар.

Биз, тайёрланаётган бу прокатларни она-Ватанимиздаги саноат корхоналарига зарур эканлигини, уларнинг машина, станок ва детальлар ишлаб чиқаришда муҳим роль ўйнашлигини чуқур ҳис қиламиз. Цехимиз қанчалик кўп юқори сифатли прокат маҳсулотлари тайёрласа, республикамиз машинасозлик корхоналари қишлоқ хўжалигимиз ҳамда саноатимиз учун шунча кўп биринчи даражали машина ва станоклар, асбоб-ускуналар ишлаб чиқаради.

Ана шуларни кўз олдимга келтирар эканман, барча дўстларим каби ўз касбимга бўлган муҳаббатим янада ортади, ғайратимга-ғайрат қўшилади, қалбим меҳнат завқи блан тўлиб-тошади.

Шу кунларда цехимиз коллективи, шу жумладан бизнинг 1-нчи бригадамиз а'золари ҳарқачонгидан ҳам унумлироқ меҳнат қилмоқдалар. Мен блан мусобақадош бўлган П. Комнев, Г. Ромаска, Т. Абдуллаев, П. Петров каби илғор ишчилар кунлик нормаларини 150—160 процентдан бажармоқдалар.

Бизнинг бригадамиз 9 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажарди ва пландан ташқари бирнеча тонна прокат маҳсулоти тайёрлади. Биз бу ютуқларни мустаҳкамлаш, она-Ватанимизга янада кўпроқ маҳсулот етказиб бериш учун астойдил курашмоқдамиз.

И. ИШИН,

Прокат цехининг вальцовшиги.

Мартен печьлари ёнида

...Мартен печьлари. Бу печьларда Ўзбекистон пўлати қайнаб, тобга келмоқда. Билакларига куч тўлган забардаст йигитлар катта бел куракларда шу печьлар ичига оҳак улоқтирмоқдалар. Қудратли овоз чиқариб, икки завалочний машина бетиним ишлаб турибди. У ўзининг узун хартумида темир-терсак блан тўлдирилган мулдаларни даст кўтариб, печьлар томон олиб боради. Катта қопқоғи автомат усулида очилиб, ҳартомонга пўлат учқунларини сочаётган печьлар ўз озиғини бир зумда дамига тортади.

Шу вақт биринчи машина бошқарувчиси, комсомол а'зоси Виктор Проваторов кабина ичида туриб, цех деворидаги катта соатга назар ташлади. «Вақт яқинлашиб қолибди, — ўйлайбошлади, у, — ишни янада жадаллаштириш керак».

Викторнинг бармоқлари машина кнопкаларида тез-тез ўйнайбошлади. Унинг чаққон ҳаракати блан печьларга янада кўпроқ, янада тезроқ темир-терсаклар тўкилабошланди.

— Виктор азаматлик қилаяпти, — эриётган пўлат шу'лалари блан юзлари қизарган Хафиз Ғаниевнинг овози эшитилди.

— Ҳа, — унинг сўзини тасдиқлади кекса пўлат қуючи Алексей Григорьевич, — у бизни шошилтириб қўйди.

— Барибир бўш келмаймиз, уста, — Хафиз сўзлар экан, ғайратланиб кетди. Қўлидаги оғир белкурак сартарошнинг устарасидай енгил сезилди. У, уюлган оҳакларни қулочлаб печьларга улоқтиришни янада тезлаштириб юборди, — оғайнилар, ғайрат қилинглар, ва'дамизнинг устидан чиқайлик! — Ҳафизнинг бу жанговар чақириғи белкуракларнинг «тарақ-туруқ»лари, машиналарнинг гуруллашлари, печьлардаги чўянларнинг ловуллашларидан устун чиқиб, дўстлар қулоғи остида жаранглади. Иш сур'ати борган сари жадаллашаборди. Олтмиш градус иссиқ ишчиларнинг матонати олдида ўз қувватини йўқотди... Сменадошлар етиб келганларида ма'муриятга берилган ва'да бажарилган, нормадан ташқари бирқанча тонна пўлат қуюлган эди.

Хафиз Ғаниев бугунги ишдан кўнгли қувонган ҳолда, ўзини жуда енгил ҳис қилиб ташқарига чиқди. Уни завод дарвозаси олдида цех бошлиғи қарши олди.

— Хафиз Ғаниевич, — деди у кулиб туриб, — сизга севинчли хабар айтмоқчиман.

— Қандай хабар экан у? — Хафиз Ғаниевич билишга ошиқиб сўради.

— Келинг, мендан эмас, бош инженернинг ўз оғзидан эшитиб қўяқолинг. У киши ҳаммасини бирйўла айтиб беради.

Улар бош инженернинг кабинетига кириб келганларида Ҳафизнинг кўзлари бирнеча йигитларга тушди. Уларнинг ҳаммаси ўз тенгдошлари — ёшлар эди.

— Ўзи нима гап, қандай хушхабар экан, — ўйлайбошлади Хафиз. Шу вақт ҳамма йиғилганлигини кўриб, бош инженер сўз бошлади.

— Гап мана бундай ўртоқлар,—деди бош инженер,—сизларга эртага кечқурун соат 8 га қадар рухсат. Сизлар блан Хилкова станциясида учрашамиз. Свердловск областига—ўқишга жўнайсизлар. 4 ойдан сўнг биз, тажрибали мастерларни — сизларни кутиб оламиз.

Ёшларнинг чеҳраларида табассум, юзларида шодлик пайдо бўлди. Мартен цехининг бошлиғи Хафизга: «хурсандмисиз» деган ма'нода қаради. Ҳафиз эса, ўз қувончини раҳмат, деган энг олий, энг содда сўз блан ифода қилди...

Поезд ғарбга томон йўл олмоқда. Бирнеча шаҳар ва қишлоқлар, Ўзбекистоннинг кенг пахтазор водийлари, қардош Қозоғистоннинг олтин далалари, кенг яйловлари аста-секин ортда қолабошлади. Мана, Ҳафизга таниш, қалбига яқин Россиянинг поёнсиз ерлари бошланди. Ям-яшил ўрмонзорлар, кумушдек жиловланиб кўринаётган дар'ё ва кўллар... Табиатнинг энг гўзал манзаралари деразадан томоша қилиб кетаётган Ҳафизнинг кўз ўнгидан бир-бир ўтабошлади. Ҳафиз бу манзараларни бундан етти йил олдин — пўлат қуйишни ўрганиш мақсадида рус мастерларидан та'лим олгани Алопаевск металлургия заводига келганида ҳам кўрган эди. Энди, бу ерларда янгидан-янги ҳашаматли бинолар, завод ва фабрикалар қад кўтарипти. Ҳу ана, биринчи дарс олган жонажон заводи. Трубалардан чиқаётган оқ тутунлар осмон блан ўпишиб ётипти. У ерда устози Карл Иванович Виляев ишлайди. Карл Иванович ўша вақтда Ҳафиз блан хайрлашаётиб: «Сендан дуруст пўлат қуючи чиқади ўғлим», деган эди. Ҳафиз ўз устозининг ана шу ишончини оқлаш учун ҳаракат қилди, ўз постида фидокорлик блан ишлади. Партия, ҳукумат уни «Қизил юлдуз» ордени, «Меҳнатда ўрнак кўрсатгани учун» медали блан тақдирлади. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми уни икки марта Фахрий ёрлиқ блан мукофотлади.

Ҳафиз ана шулар ҳақида ўйлаб борар экан, поезд Свердловск шаҳрининг катта вокзалига келиб тўхтади...

Ҳафиз ва унинг дўстлари Аҳмад Отауллин, Олим Мирзаевлар институтга кириб келганларида ўқитувчилар, донгдор пўлат қуючилар уларни самимий кутиб олишди. Карл Иванович ҳам шу ерда экан. У шогирди, ўз сўзи блан айтганда ўғли Ҳафизни кучоқлаб бағрига босди.

— Сенинг тўғрингда кўп яхши гаплар эшитдик, ўғлим, — деди у, — раҳмат, биз қариялар мана шундай шогирдларимиз блан фахрланамиз. Шогирд ўз навбатида устозига миннатдорчилик билдирди.

Ҳафиз ўз ўртоқлари блан институт қошидаги курсда техника янгиликларидан назарий билим олабошлади, металлургия заводига бориб, илғор ишчиларнинг иш методлари блан танишди, ўрганди. Курс уни ва ўртоқларини 4 ой ичида малакали мастер қилиб тарбиялади.

Мана, жонажон завод. У, кадрларни ўз қучоғига олди. Аҳмад Отауллин ОТК мастери, Олим Мирзаев ва Ҳафиз Ғаниевлар мартен цехининг смена мастерлари бўлиб тайёрландилар.

— Табриклаймиз шогирд, — Алексей Григорьевич Ҳафизнинг елкасига қоқди, — ўқидинг, ўргандинг, ҳалол меҳнат қилдинг. Мана энди, кечаги шогирд ўз устасига ҳам мастер — Алексей Григорьевичнинг овозидан хурсандлиги, самимийлиги сезилиб турар эди.

Мартен цехи коллективи Ҳафиз ўрганиб қайтган метод асосида ишга киришди. Натижада графикда кўрсатилган 7 соат 30 минут ўрнига 6 соат 20 минутда пўлат қуйиш имконияти яратилди...

Ёз кунларининг бири. Цехда ҳаёт қайнаган пайт. Бирдан цехда шов-шув бўлиб қолди.

Ўқиганлар «арзийди», «қандини урсин» дейишарди. Ловиллаб ёнаётган мартен печи олдида турган Ҳафиз кўз ойнагини кўтариб бир нафас дўстларига қаради. «Ўзи нима гап, нега ҳамма газета кўришга ошиқаяпти», ҳаёлидан ўтказди у. Шу пайт цех бошлиғи унинг олдига келди.

— Ҳафиз Ғаниевич, — деди у, қўлини узатиб, — табриклашга рухсат этинг, ҳукуматимиз Ватан олдидаги хизматларингизни тақдирлаб, сизни Ленин ордени блан мукофотлабди.

Ҳафиз аввало бир нафас жим қолди, кейин шодлик ҳаяжонларини босолмай:

— Раҳмат, ҳаммангларга раҳмат. Мени тарбиялаган Ватанга, партиямизга раҳмат, — деди у ва бошқа сўз айтолмади. Орадан кўп ўтмай яна унинг янгроқ овози эшитилди:

— Оғайнилар, ғайрат қилинглар, ва'дамизнинг устидан чиқайлик!..

Яқинда смена иши тамом бўлишидан бирярим соат олдин биз мартен цехига кириб келдик. Пўлат милқ-милқ қайнаб тобига келган эди. Лаборант печьдан бир чўмич пўлат олди-да текшириб кўрди ва орадан 10 минутча вақт ўтгач: «Қуйилса бўлади» ишорасини қилди: Етилган пўлат, тарновлар орқали турли хилдаги қолипларга қуйилабошлади. Бу қуйилаётган пўлат республикамизнинг фахри, Ўзбекистон пўлати эди.

— Ўртоқ бошлиқ, — Ҳафиз Ғаниев цех бошлиғига рапорт берди, — пўлат белгиланган муддатдан бир соат олдин қуйилиб бўлинди.

— Раҳмат, ўртоқ мастер, — деди цех бошлиғи. Мартен печьлари ёнида мана шундай ишлашимиз керак.

У. ЖОНГИТОВ,
И. СУЛАЙМОНОВ.

Миннатдорман

1942 йил, Улуғ Ватан уруши кескин авж олган кунлар. У вақтда мен эндигина 18 ёшга тўлган эдим. Миллионлаб совет кишилари қатори менинг қалбимда ҳам фашист босқинчиларига қарши ғазаб ўтлари, она-Ватанга муносиб хизмат қилиш туйғулари қайнаб-тошмоқда эди. Мен ёш бўлишимга қарамай, Бекободда қурилаётган металлургия заводига ишга киришга қарор қилдим.

Мени бухгалтерияга ҳисобчининг ёрдамчиси қилиб ишга олишди. Лекин, бу иш мени қониқтирмас, қайноқ меҳнат авж олган цех бағрида бўлишни истардим. Завод мамурияти менинг бу истагимни қондириб, прокат цехи операторига ёрдамчи қилиб тайинлади. Менинг учун ҳаёт мактабининг эшиклари кенг очилди. Устозим Надежда Константиновна Рижалова ёнида туриб, стандан чиққан металларни сортларга ажратиб қирқабошладим. Бу иш менинг севимли касбимга айланди, кунлик нормани 150—200 процентга етказиб бажарабошладим, орадан кўп вақт ўтмай мустақил оператор бўлиб етишдим.

Ўртоқ Дмитрий Караев бошчилик қилаётган бизнинг бригадамиз республикамиз 30 йиллиги шарафига бошланган мусобақада олдинда бормоқда. Биз ғолибликни қўлдан бермаслик учун меҳнат унумини кундан-кунга ошириб бормоқдамиз.

Яқинда бир киши мендан: «Розия опа, 5 болангиз бор экан, сизга қийин эмасми?» деб сўраб қолди. Йўқ, асло! Болаларимни совет мактаблари тарбияламоқда, кичкиналарим завод ҳузуридаги озода боғча ва яслиларда эркин, шод, қувнаб ўсмоқда. Мен ва умрдошим — Раҳматжон учун меҳнат қилишга ҳамма шароит яратиб берилган. Мени ва мен каби миллионларни тарбиялаб, балоғатга етказган жонажон партиямиздан миннатдорман.

Розия ХУЖАЕВА,

Прокат цехининг оператори.

Илғор механик-ҳайдовчилар тажрибасини қўлланиб, пахтани машина блан теришдаги нуқсонларни тезда бартараф қилайлик!

☆ ☆ ☆

МЕХАНИЗАТОР ҚИЗ

СХМ—48 пахта териш агрегати дала ўртасида тўсатдан тўхтаб қолди. Тўладан келган, қорача юзли ва зич қора сочли ўнсаккиз яшар чамасидаги қиз ерга сакраб тушди.

— Аттанг, нима бўлди машинага? — ўйлаб қолди Мукаррам Азизова мой синган латта блан қўлини артатуриб.— Бункерга пахта бормаслигининг сабаби нимада экан...

Қиз машинанинг иш аппаратига назар солди, шпиндельларга синчиклаб қаради. Узатма қайишнинг таранглиги жойида, шпиндельлар айланади, пахтани теради! Шундай экан, ахир қаери шикастланиптикин... Кун охиригача ҳали анча вақт бор, унинг машинаси эса тўхтаб қолди. Бошқалар нима дейишади... Қизнинг фикридан турли ҳаёллар ўтар, тобора тажанг бўларди.

— Мукар-р-рам! — аллақердан овоз эшитилди. У орқага ўгирилиб қаради. Даланинг пастки томонидан бригада механиги Содиқ Мингбоевнинг шошилиб келаётганини кўрди. У Азизованинг ишини узоқдан кузатиб турарди, машина тўхтаб қолиши блан унга ёрдамга шошилди.

— Нима бўлди? — сўради Мингбоев.

Мукаррам жавоб бермади. У бункерга имо қилиб, ўз ҳаяжонини яшириш мақсадида вентилятор қайишини таранг қилиб тортабошлади. Бригада механиги қабул қилиш камерасининг пахта тортмаётганини дарҳол пайқади.

— Бункерга пахта кирмай қолдими?

— Мен ҳам шунга ҳайронман-да...

Механик машинанинг уёқ-буёғини қарайбошлади. У айрим болтларни бураб ҳам кўрди, бункерни пухта қараб чиқаркан, қабул қилиш камерасига назар ташлади ва вентиляторга узоқ тикилиб қолди...

— Бу ерда гап қайишдагина эмас. Мана, кўраяпсизми, ажратучи дискка пахта тиқилиб қолган, — уқдирарди механик.

Мукаррам Мингбоев блан бирга вентиляторнинг ажратучи дискини тезгина тозалади, уни сув блан яхшилаб ювди. «Нима учун менинг эсимга диск келмади экан?» ўз-ўзини койиди Мукаррам.

— Раҳмат, Содиқ ака, — бригада механигига миннатдорчилик билдирди у.

Азизова рульни қўлга оларкан, мотор гувуллаган овоз чиқарди ва агрегат пахта майдони бўйлаб юракетди.

— Ақлли қиз, аммо шошилади ва бекорга ҳаяжонланади, — ўйлади Мингбоев. Мукаррамга далда бериш мақсадида унинг кетидан қичқириб қолди:

— Яхши ишлаяпсиз! Ташвиш қилманг, ахир бу ҳали фақат дастлабки қадамлар-ку...

Азизова мотор товуши блан Содиқнинг сўзларини англайолмади, аммо у айланиб қўл силкиб, жилмайиб, ўз миннатдорчилигини билдирди.

Ишни бирдан уддалаб кетиш осон эмас, маҳоратга қаттиқ меҳнат туфайлигина эришилади. Бугун Мукаррам Азизова пахта териш машинасини анча дадил юргизмоқда, машина бир ме'ёрда ишламоқда.

Кенг пахтазор. Мотор товуши узоқларга эшитилмоқда. Майин пахталар труба орқали бункерга тушмоқда. Қиз агрегатни эгатлар бўйлаб биртекисда юргизмоқда. Дили қувончга тўла Мукаррам ашула бошлаб юборди, унинг товуши моторнинг шов-шувига қўшилиб, кенг далага тараларди.

Даладаги ҳарбир участка Азизовага яхши таниш. Мана, худди шу жойда у ўтган йили мавсумда қўл блан 7 тонна пахта терган эди. Еттийиллик мактабни тамомлаб чиққач, Мукаррам уч йил далачилик бригадасида ишлади. У, қўшни далада жуда яхши ишлаётган пахта териш машиналарига суқланиб назар ташлар эди. Бу машиналарни ўзидек ёш ҳамқишлоқлари бошқарардилар. Бу машиналарнинг ҳарбири бир кунда комсомол а'зоси Мукаррам сингари 45 та моҳир теримчининг терган пахтасидан хийла кўп пахта терар эди.

— Мен ҳам шундай ажойиб машинани бошқарадиган бўлсам эди, — ўйларди ўша кезларда Азизова. Унинг техникага муҳаббатини колхоз раиси сезиб қолди.

— Машинада ишлашни хоҳлайсанми? — сўради у қиздан.

Мукаррам уялиб жавоб берди-

— Эплайолармиканман?

— Нима учун эплайолмайсан. Агар хоҳласанг, ўқишга юборамиз!

— Дала кораблини бошқаришни мен аллақачондан буён орзу қиламан, — деди ўзини анча дадил тутиб Азизова. — Аммо мени ўқишга қабул қиладиларми...

— Қабул қиладилар! Машина-трактор станцияларига яхши механизатор хотин-қизлар ҳам керак.

Октябрь ойининг охирида пахтачилик бригадаси бўйича дугоналари Мукаррам Азизовани қишлоқ хўжалигини механизациялаш Мирзачўл билим юртига узатдилар. Ёш колхозчи қиз тиришиб ўқиди. У, билим юртини а'ло баҳолар блан тамомлаб, жонажон қишлоғига қайтиб келди. Верхне-волинск районидаги 1-нчи МТС Мукаррам Азизовани зўр хурсандчилик блан кутиб олди. Унга «Универсал» трактори бириктирилди, тажрибали механизаторлар ўз тажрибаларини сўзлаб бердилар.

Ғўзаларни ишлаш пайти ҳам етиб келди. Мукаррам бошқа тракторчилар қаби ўз тракторини далага чиқарди. Бир ой ичида у бирнеча юзлаб гектар майдондаги ғўзаларни культивация қилди. Бунда Мукаррам эгатларнинг кенглиги ва уларнинг чуқурлигига қат'ий риоя қилган ҳолда иш олиб борди.

Ғўза парвариши қизғин давом этаётган бир пайтда Мукаррамга пахта майдонини қолдиришга тўғри келди. МТС устахонасида пахта териш машиналарини ремонт қилиш бошланган эди.

— Мана, шу машинани сенга берамиз, ўртоқ Азизова, — деди бригада механиги. — Ремонтга киришавер!

Мукаррам қоронғи тушгунча устахонада ишлар эди. У, ҳайдов тракторларининг механизаторлари блан бир қаторда машиналарни узел методида ремонт қилар эди. Август ойининг биринчи кунларида машина-трактор станциясининг дарвозасидан ремонт қилинган биринчи пахта териш машинаси чиқди. Шундай қилиб, ҳар куни МТС зонасидан колхоз далаларига агрегатлар жўнаб турди.

Сентябрь ойида пахта майдонлари устида қишлоқ хўжалик авиациясининг самолётлари пайдо бўлди. Улар ғўзаларни цианамид кальций блан чангладилар. Ғўзаларнинг шохлари қорамтир тусга кирди, барглари тўкилди, кўсаклар эса янада яхшироқ очилабошлади. Далани агрономлар кўриб:

— Машина блан пахта теришга киришиш мумкин, — деган хулосага келдилар.

Пахтачилик бригадаларининг участкаларига СХМ—48 пахта териш агрегатлари чиқарилди.

«Қизил Октябрь» колхозининг а'золари машинада ўнсаккиз ёшлар чамасидаги ўз ҳамқишлоқлари, пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси, комсомол а'зоси Мукаррам Азизовани кўриб, ғоят қувондилар.

... Йиғим-терим ишлари қизғин давом этмоқда Механизаторлар ҳар куни машина блан териладиган участкалардан ўнлаб тонна «оқ олтин»ни хирмонларга жўнатмоқдалар. Унинг минглаб килограмми Мукаррам Азизова агрегати блан терилгандир. У, ўз машинасида сал кун ичида 9 тонна пахта териб қўйди.

— Ўз планимни ошириб бажариш учун курашаман, — дейди комсомол а'зоси Мукаррам, — яхши механизатор бўлиб етишиш учун уста механик-ҳайдовчиларнинг бой тажрибаларини қунт блан ўрганаман.

А. ИСКАНДАРОВ.

100 тоннадан пахта териб бериш учун курашмоқдалар

Гулистон районидаги Молотов номли колхоз а'золари бу йил 1200 гектар ерда мўл пахта ҳосили етиштирдилар. Колхозчилар 800 гектар майдондаги пахтани машина блан териш мажбуриятини олдилар. Бу ташаббусни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ма'қуллаб колхозга қўшимча равишда пахта териш машиналари юборишга қарор қилди.

Бу хушхабардан руҳланган колхоз а'золари, механизаторлар ўзаро социалистик мусобақани қизитиб, пахтани машина блан теришга пухта тайёргарлик кўрдилар.

Механик-ҳайдовчилардан Шомирза Жўраев мавсумда 100 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олди. У, ҳозир ўзининг СХМ—48м машинасида ҳар куни 2800—3000 килограммдан пахта териб, нормани анча ошириб бажармоқда. Ўртоқ Шомирза Жўраев кейинги бешкунликда 15100 килограмм пахта териб, яхши натижага эришди.

Шунингдек, ёш механизатор Рустамов ҳам пахта териш машинасида биринчи йили ишлашига қарамай, кунлик нормани ортиғи блан бажармоқда. У, сўнгги бешкунликда 12100 килограмм пахта териб берди.

Азамат механизаторлар Улуғ Октябрьнинг 37 йиллиги ва Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллик юбилейи шарафига социалистик мусобақани янада кучайтириб, кун сайин кўпроқ пахта териб бериш учун курашмоқдалар.

А. МАҲМУДОВ,
Г. СОЛИХОВА.

Улуғ байрам шарафига

Кейинги кунларда Сирдар'ё район колхозларида пахта териш ва давлатга топшириш ишлари қизитиб юборилди.

«Ҳақиқат», Охунбобоев номли, Сталин номли колхоз а'золари КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларидан илҳомланиб, йиғим-терим ишларига алоҳида аҳамият бериб, ҳар куни йиллик планнинг 3 — 3,5 процентн миқдорида пахта топширмоқдалар.

Районда илгари бирмунча орқада қолган Маленков номли колхоз ҳам йиғим-терим ишларини яхши уюштириб, кунига 2 — 2,5 процент миқдорида пахта топширмоқда.

Колхозларда машина блан пахта териш қизғин тус олди. Механик-ҳайдовчилар ўзаро мусобақалашиб, яхши натижаларга эришмоқдалар.

«XIX партс'езд» колхозида хизмат қилаётган механик-ҳайдовчи Нурчибоев, Маленков номли колхозда хизмат қилаётган механик-ҳайдовчи Володя Леоновлар ҳар куни ўз машиналарида ғайрат блан меҳнат қилиб, 3 — 3,5 тоннадан пахта термоқдалар.

Районда ҳамма колхозлар пахта йиғим-теримини уюшқоқлик блан ўтказиб, йиллик давлат планини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги кунига бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Р. ЗИКРИЕЕВ.

☆ ☆

„ЎЗБЕКИСТОН ССР БЕШЙИЛЛИГИ" СОВХОЗИ ТЕРИМ ГРАФИГИНИ НИМА УЧУН БАЖАРМАЁТИР

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг 1954 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлаш тўғрисидаги қарорида партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик ва тайёрлаш органларига пахта йиғим-теримининг дастлабки кунлариданоқ сур'атни тезлатиш учун ишга яроқли барча кучни пахта теримига тўла сафарбар этиш вазифаси юклатилган эди.

Хўш, бу кўрсатмани Қуйичирчиқ район партия комитети, район ижроия комитети ва «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозининг раҳбарлари қандай амалга оширдилар?

Даставвал шуни айтиш керакки, совхоздаги мавжуд кучлар пахта теримига тўла жалб этилмади. Натижада ҳамма имконият бўлишига қарамай, 2 октябргача пахта тайёрлаш плани атиги 12,77 процент бажарилди. Бу ўтган йилги сур'атдан 2 ярим баравар камдир.

Совхоз графикка мувофиқ 10 октябргача йиллик планнинг 46 процентн миқдорида пахта топшириши керак. Бунинг учун ҳар куни 210 тоннадан пахта етказиб берилиши зарур. Броқ, ҳозир топширилаётган пахта 100 тоннага ҳам етмаётир.

Совхоз директори Иброҳимов, партия ташкилотининг секретари Муҳаммадқулов ўртоқлар, шунингдек, кўпгина бўлим бошлиқлари ўзларининг пахта тайёрлашдаги қолоқликларини ҳамон «пахта яхши очилмаётир», деган асоссиз баҳоналарни пеш қилиш блан хаспўшлашга уринмоқдалар. Ҳозирги вақтда совхознинг ҳамма бўлимларида пахта ёппасига очилган. Совхоз ма'мурияти республика раҳбар ташкилотлари томонидан пахтанинг етилишини тезлатиш учун тавсия қилинган муҳим тадбирларни ниҳоят суст амалга ошираётирлар. 6—7-нчи бўлимларнинг далаларига ғўза баргларини тўкиш учун ҳалигача дори сепилмаган. Бунда Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлиги раҳбарларининг ҳам ма'лум даражада айби бор, улар ғўза баргларини дориворлар блан сун'ий усулда тўкиш учун керакли чораларни ўз вақтида амалга оширмадилар. Шу сабабли қайта дориланиши зарур бўлган ерлардаги ғўзалар ҳам дориланмасдан қолиб кетди.

Совхоз ишчиларининг кўпгина қисми пахта теримига қатнашмаётир. 1-нчи бўлимда 26 сентябрь куни 164 ёрдамчи пахта терган. Бўлим ишчиларидан эса фақат 32 киши теримда қатнашди. Ваҳоланки, графикка мувофиқ ҳар куни 260 ишчи пахта териши керак. Бўлим бошқаручиси И. Ким пахта терими сур'атини ошириш чорасини кўрмаётир. Аксинча камчиликларни яшириб, йиғим-теримни кечикишига йўл қўймоқда. Бундай аҳволни бошқа бўлимларда ҳам учратиш мумкин.

Пахта йиғим-теримида механизациядан моҳирлик блан тўғри ва унумли фойдаланиш алоҳида аҳамиятта эгадир. Совхоз дирекцияси, партия ташкилоти ҳосилни йиғиб-териб олишда пахта териш машиналаридан ниҳоятда ёмон фойдаланмоқдалар. Совхозда 150 та машина ишлаши керак бўлгани ҳолда, ҳозир буларнинг қарийб ярми ишламаётир. Ўртоқ Н. Муҳаммадиев бошлиқ бўлган 2-нчи бўлимдаги 24 та машинадан фақат 12 таси ишламоқда. Машина блан териладиган 370 гектар ердаги пахтадан энди 45 гектари терилган. Бу ерда пахта кундан-кунга кўп очилаётир. Шундай бўлишига қарамай, машиналар бир кун ишласа, иккинчи куни бекор туради. Ҳосилот советлари, бўлим бошқаручилари пахтаси яхши очилган пайкалларни аниқлаб, машиналарни ишга солиш учун зарур чораларни кўрмаётирлар. Масалан, 6—7-нчи бўлимларда пахтани машина блан териш ҳануз бошланмаган. Ана шу бўлимларда пахтани қўл блан териш ҳам қониқарсиз олиб борилмоқда. Терим машиналарининг унумли ишлаши учун зарур чоралар кўрилмаганидан теримда қатнашаётган машиналар ўрта ҳисоб блан 0,8 тонна, ба'зан бундан ҳам оз миқдорда пахта терадилар. Бу ҳол совхоз дирекциясини ҳам, бош инженери М. Бочкаревни ҳам асло ташвишга солмаётир.

Терилган пахтани пешма-пеш тайёрлаб, ўша куннинг ўзидаёқ пунктга жўнатиш учун бўлимларда ҳамма нарса етарли. Шундай бўлишига қарамай, бу иш ниҳоятда ёмон ташкил қилинган. Мавжуд транспорт ва қоп-қанорлардан унумли фойдаланмаслик натижасида бўлимларда талайгина пахта тўхтаб қолмоқда. Шунингдек, пахтани қуритиш учун хирмонлар жиҳозланмаган. Машиналарда терилган пахталар тўғри келган жойга тўкилади. Шолча бўлмаганидан пахта қуритилмай жўнатилади. 1-нчи бўлимда хирмонларнинг кўпи шу вақтгача шувалмаган, пахталар тупроққа аралаштирилиб ифлос қилинмоқда. Шунинг учун пунктга жўнатилган кўпгина пахта қабул қилинмай қайтариб юборилмоқда.

Совхозда ҳосилнинг нобуд бўлишига қарши кураш кучайтирилмаган. Пахта териш, ташиш вақтида йўлларга тўкилиб нобуд бўлмоқда. 2-нчи бўлимда ҳар қадамда пахта тўкилиб ётибди. Бўлим шофери Дибицкий 12 қоп пахтани йўлла тушириб кетган. 3-нчи ва 4-нчи бўлимларда ҳам пахтани нобуд қилишга йўл қўйиш фактлари учрайди. Йўлда тўкилган пахталарни териш учун кишилар қўйилмаган.

Қисқаси, совхозда пахта териш ва уни давлатга топширишни тезлатиш чоралари кўрилмаётир. Совхоз директори Иброҳимов, партия ташкилотининг секретари Муҳаммадқулов, бош агроном Горбатов ўртоқлар пахта йиғим-теримига юзаки раҳбарлик қилмоқдалар. «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозининг раҳбарлари ўз иш услубларини ўзгартиришлари ва йиғим-теримни ҳартарафлама кучайтириб юборишлари керак.

Ш. КУЗАНБОЕВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Пахта йиғим-терими қизғин бормоқда

Улуғ Октябрь байрамини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш учун мусобақалашаётган Мирзачўл район, Меҳнатобод қишлоқ советидаги «Ленинизм» колхозининг пахтакорлари ажойиб меҳнат самараларини қўлга киритмоқдалар.

Колхозда 310 теримчидан 250 киши мавсумда 10—15 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олиб, социалистик мусобақани кенг қизитиб юбордилар.

5-нчи, 12-нчи бригада теримчиларидан Бошмон Қўзибоева, Ўлмас Исроилов ва Тожиқул Хўжақуловлар ҳар куни 120 — 130 килограммдан пахта териб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Жўрақул Хўжақулов бригадаси пахта йиғим-теримини уюшқоқлик блан ўтказиб, пахта териш ва уни пешма-пеш давлатга топширишда бошқа бригадалардан олдинда бормоқда. Бу бригада а'золари ўртасида меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилганлиги ва теримчиларга яхши иш шароити яратиб берилганлиги натижасида кунлик график ортиғи блан бажарилмоқда.

Шунингдек, райондаги Жданов номли, Ворошилов номли колхозларда ҳам пахта териш ва давлатга топшириш ишлари намунали ўтказилмоқда.

Асфальтланган хирмонлар қуриш кечикмоқда

Асфальтланган хирмон пахта қуритиш учун жуда қулай. Бундай хирмонда пахта тез қурийди ва озода сақланиб, сорти бузилмайди.

Ўртачирчиқ районидаги бирқанча колхозларда, айниқса, еросги сувлари яқин бўлган участкаларда асфальтланган хирмонлар қуриш ишлари шу вақтгача битказилгани йўқ. Пландаги 60 та хирмондан, фақат 21 таси қурилган.

Сталин номли, Куйбишев номли, К. Маркс номли колхозларда асфальтланган хирмонлар қуриш ва уни ишга тушириш ишлари бутунлай қониқарсиз бормоқда. Асфальтланган хирмонларнинг етарли бўлмаганлигидан, терилган пахталарни пешма-пеш қуритиб, давлатга топшириш бирмунча кечикмоқда.

Колхоз правлениелари терилган пахталарни ўз вақтида давлатга топшириш учун асфальтланган хирмонларни қуриш ишларига алоҳида э'тибор беришлари лозим.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Германия Демократик Республикасининг беш йиллиги

Эртага, 7 октябрьда Германия Демократик Республикаси ташкил қилинган кунга беш йил тўлади.

Бундан беш йил илгари герман халқининг илғор кучлари, я'ни ўз ватанининг бирлиги, озодлиги ва мустақиллиги учун, унинг тинчлик ва демократия йўлидан ривожланиши учун курашда жипслашган кучлари Германия Демократик Республикасини э'лон қилдиларки, бу— халқаро аҳамиятга эга бўлган жуда катта воқиа бўлди. ГДРнинг вужудга келиши ва муваффақиятли ривожланиши Германия проблемасини ҳал этишда ва Европада тинчликни та'минлашда катта роль ўйнайди. Г. М. Маленков та'кидлаб ўтганидек, тинчликсевар халқлар Германия Демократик Республикасини янги Германиянинг, тинчлик ва меҳнат, демократик ва прогресс Германиясининг вужудга келиши деб биладилар. ГДР— бутун немис халқи демократик ва тинчликсевар кучларининг Германиянинг миллий бирлиги ва қайта қўшилиши учун олиб бораётган курашларида таянчдир.

Германия Демократик Республикаси ўзи ташкил топган кундан буён ўтган беш йил ичида экономикани ва маданиятни ривожлантиришда, демократик тузумни мустаҳкамлашда, халқаро алоқаларни ривожлантиришда бирқанча жиддий муваффақиятларга эришди.

Германия Бирлашган Социалистик партияси (ГБСП)нинг тўртинчи с'ездида қайд қилиб ўтилганидек, биринчи бешйилликнинг дастлабки уч йили ичида, я'ни 1951—1953 йилларда ГДРда металлургия базаси вужудга келтирилди, машинасозлик ва кемасозликда ишлабчиқариш қувватлари анча оширилди, ҳозирги замон қишлоқ хўжалик машиналарини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди ва химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш анча кўпайтирилди. Асосий саноат тормоқлари—металлургия, кон-руда, энергетика, химия ва бинокорлик материаллари тормоқлари 1953 йилда маҳсулот ишлаб чиқаришни 1936 йилдагига нисбатан икки баравардан кўпроқ оширди. Машинасозлар ғоят катта муваффақиятларга эришдилар. Машинасозлар ишлаб чиқараётган маҳсулот ўтган йили урушдан аввалги даражага нисбатан деярлик 215 процентга етди. Шу йилнинг бошида республикадаги бутун саноатнинг маҳсулот ҳажми урушдан аввалги даражага нисбатан 177 процентни ташкил қилди; йил охиригача эса у икки баравар кўпаяди. Мана буларнинг ҳаммаси республиканинг бешйиллик планидаги энг муҳим вазифалардан бирини муваффақиятли ҳал этиш—Германиянинг парчаланганлиги натижасида ГДР нинг саноат структурасида юз берган диспропорцияни камайтириш имкониятини беради. Бу диспропорция металлургия, энергетика, кемасозлик саноатининг ва оғир машинасозлик саноатининг суст ривожланишида сезилди. Эндиликда ГДР мукаммал металлургия ва кемасозлик саноатига эга бўлиши блан бирга оғир индустриянинг бошқа тормоқларини ҳам муваффақиятли ривожлантирмоқда. Бешйилликнинг биринчи уч йили мобайнида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми пландагидан 7 процент ошиб кетди.

1954 йилда ГДР нинг ишчилар синфи ғоят катта янги муваффақиятларга эришди. ГБСП Марказий комитетининг сентябрь ойида бўлиб ўтган пленуми ГДР нинг 1955 йилдаги—биринчи бешйилликнинг охирги йилидаги иқтисодий вазифалари тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарорда Германия Демократик Республикасининг 1955 йилда тамом бўладиган бешйиллик планида кўзда тутилган муҳим вазифалар ҳозирдаёқ бажарилганлиги кўрсатилади.

ГДР да амалга оширилган катта социал-иқтисодийислоҳатлар: ер ислоҳати ўтказилганлиги ва помешчик-юнкерларнинг ер эгалиги тугатилганлиги, йирик саноат корхоналарининг халқ қўлига топширилганлиги ва бошқалар иқтисодий соҳадаги ана шу катта муваффақиятлар учун замин тайёрлади. Саноатнинг социалистик секторини ташкил қилган халқ ва кооператив корхоналари ҳозирги вақтда республикадаги бутун саноат маҳсулотининг бешдан тўрт қисмидан кўпроғини ишлаб чиқармоқда.

Саноатнинг тез ривожланиши блан бирга, қишлоқ хўжалигида ҳам бешйиллик план муваффақиятли бажарилмоқда: бу йил кўпгина кўрсаткичлар бўйича бешйиллик планда 1955 йилга мўлжалланган даражага эришилади. Дон экинларининг ҳосили ва қорамоллар сони урушдан аввалги даражадан ошиб кетди. Ўтган йили иҳтиёрий асосда ташкил қилинган биринчи қишлоқ хўжалик ишлабчиқариш кооперативлари ҳозирдаёқ 5 мингдан ошиб кетди. Улар ГДР даги экин экиладиган бутун ер майдонининг 13 процентини ишламоқда. Кооператив хўжаликларга ва якка хўжалик деҳқонларга 605 машина трактор станцияси хизмат қилмоқда.

ГДР ҳукумати экономикани ривожлантиришда эришилган муваффақиятларга асосланиб, 1953 йил ёзда меҳнаткашларнинг турмуш шароитларини кескин суратда яхшилаш йўлини амалга оширабошлади. Бу йўл республикада «янги курс» деб аталмоқда. Ана шу вақтдан тортиб 1954 йилнинг биринчи квартали тамом бўлгунча ГДР да аҳолининг ҳамма табақаларининг моддий аҳволини яхшилашга 3 миллиард 102 миллион марка маблағ сарфланди. ГБСП нинг тўртинчи с'езди та'кидлаб ўтдики, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини урушдан аввалги даражага нисбатан юксалтириш соҳасида бешйиллик планда белгиланган топшириқ анча ошириб бажарилди. Чакана савдода товар обороти ҳажми 1953 йилдаёқ бешйилликдаги топшириқдан ошиб кетди. Кейинги ма'лумотларга қараганда, бешйилликнинг сал кам тўрт йили ичида республикада товар обороти 10 миллиард марка кўпайган. Ҳозирги вақтда, қўшимча равишда 1 миллиард маркали кенг исте'мол моли ишлаб чиқариш вазифаси муваффақиятли ҳал этилмоқда.

Чакана нархларни бешйилликнинг охиригача 28 процент камайтириш мўлжалланган эди. Бу вазифа ҳам ўтган йилдаёқ бажарилди. Бундан бир ой илгари озиқ-овқат маҳсулотларининг ва саноат молларининг нархлари яна анча камайтирилди.

Ўтган йил мобайнида ГДР меҳнаткашларининг реал даромадлари 2,7 миллиард марка ортди. Республикада турмуш даражаси 1950 йилдагига нисбатан ўрта ҳисобда 30 процент юксалди. Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи йилдан-йилга кўпайиб бормоқда.

Республикада уй-жой қурилиши тез сур'ат блан кенгайиб бормоқда, социал страхование маблағлари кўпаймоқда.

ГБСП Марказий комитетининг сентябрь пленуми та'кидлаб ўтганидек, маданиятни, соғлиқни сақлаш ишларини ва социал страхованиени ривожлантириш соҳасида бешйиллик планда белгиланган топшириқлар анча ошириб бажарилди.

Ишсизликнинг тугатилганлиги Германия Демократик Республикасининг катта муваффақиятидир. Республикада ҳаммани иш блан та'минлаш принципи амалга оширилган.

Ғарбий Германияда аҳвол бутунлай бошқачадир. Ғарбий Германияда миллионларча киши ўз кучи ва билимларини ишлатаолмайди, меҳнаткашлар қашшоқликда ва реакциянинг ўзбошимчалиги авж олган бир вазиятда яшаб келади, оддий кишилар зўр бериб қуролланиш оқибатида юз берган оғир қийинчиликлардан азоб чекиб келади!

ГДР меҳнаткашлари ва ҳукумати эришилган муваффақиятлар блан қаноатланиб қолмаётирлар. Сентябрь ойида республиканинг 1955 йилдаги иқтисодий вазифалари белгилаб берилди. Бу вазифалар халқ хўжалигини янада ривожлантиришни ва халқнинг турмуш даражасини янада кўпроқ юксалтиришни кўзда тутади. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг умумий даражаси 1954 йилдагига нисбатан камида 10 процент юксалади, шу блан бирга, юқори сифатли кенг исте'мол моллари ишлаб чиқаришга алоҳида э'тибор берилади. Меҳнаткашлар Германия Демократик Республикасининг иқтисодий ва маданий жиҳатдан гуллаб-яшнаши учун курашиб, ГБСП Марказий комитетининг «Ўз меҳнатингиз блан ишчи ва деҳқонларнинг биринчи немис давлатимизни мустаҳкамлангиз ҳамда шу блан бирлашган демократик ва тинчликсевар Германиянинг намунасини яратингиз!» деган шиорини амалга оширмоқдалар.

Ўтган беш йил ичида республиканинг демократик тузуми анча мустаҳкамланди. Оила а'золари блан биргаликда республикадаги аҳолининг ярмидан кўпроғини ташкил этган ишчилар синфи республиканинг ҳаётида етакчи рольни ўйнамоқда. ГБСП раҳбарлик қилаётган ишчилар синфи меҳнаткаш деҳқонлар блан иттифоқда ва меҳнаткаш интеллигенция блан яқин ҳамкорликда давлат ҳокимиятини тамомила бошқармоқда. ГДР да давлат бошқармаси органларида ишловчиларнинг учдан икки қисмидан ҳам кўпроғи ишчи ва деҳқонлардан иборат.

ГДР ҳукуматидаги 20 министрдан 10 таси ишчилардан, биттаси деҳқонлардан, 2 таси ҳунармандлардан чиққан. Шу муносабат блан бир нарсани эслатиб ўтиш ўринли: Бонн ҳукуматида 19 министрдан 13 таси йирик капиталистлар, банк эгалари ва помешчиклардир, 6 таси гитлерчилар режими вақтида кўзга кўринарли давлат мансабларида ишлаган. ГДР нинг халқ палатаси (парламенти) да 197 депутат ишчилар синфидан, 23 депутат деҳқонлардан, 35 депутат ҳунармандлардан ва фақат 7 депутат корхона эгаларидандир. Бонн парламенти (бундестаги)да аҳвол бутунлай бошқача. Бунда 85 депутат фабрика эгалари ва йирик савдогарлар, 51 депутат помешчиклар, 85 депутат капиталистик концернларнинг хизматчиларидир. Ўзларини ишчи деб атаётган депутатлар бундестагда фақат 3,3 процентни ташкил қилади, лекин буларнинг ҳам кўпчилиги меҳнаткашларнинг манфаатларини менсимаётган ўнг касаба союз арбобларидир.

17 октябрьда ГДР Халқ палатасига янги сайлов бўлади. ГДР нинг сайлов қонуни халқнинг демократик асосда ўз хоҳишини ифода қилишини та'минлайди. Бош министр Отто Гротеволь та'кидлаб ўтганидек, 17 октябрьда бўладиган сайлов ГДР да демократияни янада кўпроқ ривожлантиришга ёрдам беради.

Халқаро майдонда Германия Демократик Республикасининг обрўси борган сари ошмоқда. Совет ҳукуматининг бошқа суверен давлатлар блан қандай муносабатлар ўрнатилган бўлса ГДР блан ҳам шундай муносабатлар ўрнатиш ҳақидаги қарори бунга айниқса катта ёрдам берди. Эндиликда ГДР ўзининг ички ва ташқи ишларини, шу жумладан Ғарбий Германия блан бўлган ўзаро муносабатлари масалаларини ҳам эркин ҳал қилмоқда. Жаҳон жамоатчилиги СССР ҳукуматининг қарорини совет халқининг герман халқи ичидаги демократик кучларга самимий ишончини изҳор қилучи қарор деб қабул қилди.

Шу блан бирга, СССР блан ГДР ўртасидаги муносабатларнинг нормал ҳолга келтирилганлиги Совет Иттифоқининг немис халқига унинг тўла мустақиллигини тиклаш ва демократик асосларда миллатни тезроқ бирлаштириш ишида ёрдам кўрсатишни истаётганлигини билдиради. СССР нинг Германия Демократик Республикасига нисбатан кўраётган иқтисодий тадбирлари жумладан Германия Демократик Республикасининг уруш оқибатлари блан боғлиқ бўлган молиявий, иқтисодий мажбуриятларини енгиллаштирганлиги, жам'и бирнеча миллиард маркалик 100 га яқин корхонанинг ГДР иҳтиёрига бепул топширганлиги ва бошқа тадбирлари ҳам ГДР нинг ва бутун немис миллатининг ҳаётий проблемаларини муваффақиятли ҳал этишга ёрдам бериш орзуси блан суғорилгандир.

Чорак аср мобайнида герман милитаризми икки марта чиқарган ва Германияда деярлик 8 миллион кишининг қирилиб кетишига сабаб бўлган жаҳон урушларининг сабоқлари немис халқига шу нарсани яққол кўрсатадики, милитаризм, агрессия ва уруш йўли Германия учун миллий ҳалокат йўлидир. АҚШ нинг ҳукмрон доиралари ва Бонннинг виждонсиз ҳукмдорлари ҳозирги вақтда немис халқини ана шундай ҳалокатли йўлга киритишга зўр бериб уринмоқдалар. Герман халқи ана шуни тушуниб, ГДР нинг бешйиллигини герман милитаризмини қандай шаклда бўлмасин тиклашга қаратилган ҳалокатли планларни чиппакка чиқариш учун қаттиқ бел боғлаган ҳолда кутиб олмоқда. Отто Гротеволь герман халқининг фикрини ва орзуларини ифода қилиб, ГБСП Марказий комитетининг сентябрь пленумида, Европада коллектив хавфсизлик ҳақида Совет Иттифоқи таклиф этган Умумевропа шартномасигина Европада асойишталик ва тинчликка олиб боради, бошқа ҳамма планлар эса немисларни қуроллантиришга олиб боради ва немисларнинг манфаатларига зиддир, деди. Гротеволь, ГДР Германия масаласини тинч йўл блан тезроқ ҳал этишга қаратилган турли баёнотларни ва конкрет таклифларни жам'и 52 марта ўртага қўйди, деб эслатиб ўтди ва бу сиёсат давом эттирилади, деди.

Германия Демократик Республикаси ана шу мажбуриятга садоқат блан амал қилиб, шу йил сентябрь ойида ташқи ишлар министрлигининг махсус баёнотини, я'ни Вашингтон ва Аденауэр герман милитаризмини тиклашга ва Ғарбий Германияни агрессив ҳарбий блокка жалб қилишга интилаётганликлари тўғрисидаги масала юзасидан бўлган баёнотни чиқарди. Ғарбий Германияда милитаризмнинг тикланиши ва унинг агрессив ҳарбий иттифоқларга қўшилиши, дейилади баёнотда, Германияни қайтадан бирлаштириш йўлида енгиб бўлмайдиган ғовни вужудга келтиради. ГДР аҳолиси ва Ғарбий Германия аҳолисининг кўпчилиги бундай сиёсатга қат'ий равишда қарши чиқмоқда. Тўрт буюк давлатнинг герман масаласи юзасидан музокараларини яна бошлаш тўғрисидаги таклиф, деб уқтириб ўтилади баёнотда, немис халқи учун алоҳида аҳамиятга эгадир.

П. ВИНОКУРОВ.

ГОЛЛАНДИЯ БЛАН СССР ЎРТАСИДА МАДАНИЙ АЛОҚАЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАШ ОЙЛИГИ БОШЛАНДИ

ГААГА, 4 октябрь. (ТАСС). Голландия блан СССР ўртасида маданий алоқаларни мустаҳкамлаш ойлигини кеча Амстердамдаги шаҳар театрида тантанали очиш маросими бўлди.

«Нидерланд-СССР» жамияти томонидан ўтказилаётган бу ойликни жамият президенти ёзувчи Тойн де Фрис қисқача нутқ сўзлаб очди ҳамда ҳар икки мамлакат ўртасидаги маданий алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг муҳимлигини уқтириб ўтди.

СССРнинг Нидерланддаги мувақҡат ишлар вакили Г. С. Барулин табрик нутқи сўзлади. У, икки мамлакат ўртасидаги маданий ва иқтисодий муносабатларнинг ривожланаётганлигини та'кидлаб, совет халқи номидан Голландия халқига бахт-саодат ва фаровонлик тилади.

Тантанали қисмнинг охирида Совет Иттифоқи гимни ва Голландия миллий гимни ижро этилди.

Сўнгра Нидерланд комедия театрининг артистлари иштироки блан А. П. Чеховнинг «Уч опа-сингил» пьесаси саҳнага қўйилди. Улуғ рус ёзувчисининг вафотига 50 йил тўлиши бу пьесанинг ана шу саҳнага қўйилиши блан нишонланди. Театр фойесида А. П. Чеховнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган виставка ташкил қилинган эди.

Ойлик вақтида Чеховга бағишланиб яна бирнеча кеча ўтказилади. Бундан ташқари, ойлик программасида мамлакатнинг кўпгина шаҳарларида совет фильмларини кўрсатиш, кейинги вақтларда Совет Иттифоқига бориб келган Голландия делегацияларининг а'золари блан учрашувлар ташкил қилиш, совет артистлари Игорь Безродний ва Евгений Малининларнинг концертларини ташкил этиш кўзда тутилади.

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ КАСАБА СОЮЗЛАРИ БИРЛАШМАСИНИНГ УЧИНЧИ С'ЕЗДИ ОЧИЛДИ

БЕРЛИН, 4 октябрь. (ТАСС). АДН агентлиги хабар беради: Бугун Франкфурт-Майнда Ғарбий Германия касаба союзлари бирлашмасининг учинчи с'езди очилди. Касаба союзларининг ҳар 15 минг а'зосидан бир делегат ҳисобида с'ездда 400 делегат қатнашмоқда. Ғарбий Германия касаба союзларининг а'золари с'езд делегатларига берган ўзларининг 150 та наказларида Ғарбий Германиянинг қайта ҳарбийлаштирилишига қарши курашиш масалалари биринчи ўринга қўйиладиган жанговар программани ва шу программа асосида иш олиб боришни талаб қилмоқдалар. Наказларнинг авторлари ишҳақини оширишни ҳам талаб қилмоқдалар ва Германия Демократик Республикасининг касаба союзлари блан ҳамкорлик қилиш кераклигини та'кидламоқдалар.

ХАНОЙНИ ВЬЕТНАМ ХАЛҚ АРМИЯСИГА ТОПШИРИШ ТЎҒРИСИДА БИТИМ

ШАНХАЙ, 4 октябрь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Франция Иттифоқи қуролли кучлари томонидан Ханой шаҳрини Вьетнам Халқ армиясига топшириш масаласи Вьетнамдаги аралаш комиссиянинг мажлисларида муҳокама қилиниб бўлди.

Томонлар 2 октябрьда имзолаган битимда кўрсатилишича, жумладан, Француз Иттифоқи қуролли кучларининг олий қўмондонлиги коммунал муассасаларни ва мулкларни Вьетнам Халқ армияси олий қўмондонлигига топшириш мажбуриятини ўз устига олган. Француз мамурларининг ҳам, баодайчи ма'мурларнинг ҳам контроли остида бўлган коммунал корхоналарнинг ҳаммаси топширилади. Битимга кўра, Вьетнам Халқ армиясининг олий қўмондонлиги ма'мурий группалар юборади. Бу группаларга коммунал муассасаларни ва корхоналарни қабул қилиб олиш вазифаси юклатилган. Француз Иттифоқи қуролли кучларининг олий қўмондонлиги коммунал муассасалар ва корхоналарни сақлаб туриш ҳамда авангард ма'мурий группаларнинг хавфсизлигини та'минлаш мас'улиятини ўз зиммасига олади.

Қурол-яроғларни камайтириш масаласи тўғрисидаги совет таклифлари ҳақида четэл матбуотининг ёзганлари

ПЕКИН, 4 октябрь. (ТАСС). Хитой матбуоти Совет Иттифоқининг қурол-яроғларни камайтириш ҳамда атом, водород қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш масаласини ҳал қилиш йўлидаги ҳаракатига катта этибор бермоқда. «Женьминьжибао» газетаси Совет Иттифоқи блан АҚШ ўртасида атом проблемаси тўғрисида бўлиб ўтган музокараларга тааллуқли ҳужжатларни бугун босиб чиқариб, шу масалага бошмақола бағишлади.

Газета ўзининг шу бошмақоласида, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 9-нчи сессиясидаги совет делегацияси бошлиғи А. Я. Вишинскийнинг қурол-яроғларни камайтириш ҳамда атом, водород қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш тўғрисида халқаро конвенция (шартнома) тузиш ҳақидаги таклифлари барча мамлакатлардаги жамоатчилик томонидан катта э'тибор блан кутиб олинди, деб ёзмоқда.

Совет ҳукумати, деб ёзади газета, қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлашдек юксак ва олижаноб мақсадга эришмоқ учун тинмай ҳаракат қилмоқда. Атом проблемаси устида СССР ҳукумати блан АҚШ ҳукумати ўртасидаги музокаралар ҳақида яқинда э'лон қилинган материаллар Совет ҳукуматининг сидқидил блан ҳаракат қилаётганлигини яққол кўрсатади. АҚШ тўсқинлик қилганлиги сабабли бу музокаралар ижобий натижаларга олиб келмаганлигига қарамай, Совет ҳукумати ҳали ҳам бу масала устида халқаро битимга келиш йўлларини топишга интилмоқда. БМТ Бош Ассамблеясининг 9-нчи сессиясида совет делегацияси томонидан тақдим этилган янги таклифлар қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш, самарали халқаро контроль системаси ўрнатиш соҳасида Совет ҳукуматининг изчил йўл тутаётганлигини кўрсатади.

Бутун дун'ёдаги тинчликсевар давлат ва халқлар дейилади мақоланинг охирида, қурол-яроғларни камайтириш ҳамда атом, водород қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш тўғрисида Совет ҳукумати томонидан қилинган таклифларни қизғин ма'қуллamoқдалар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва хитой халқи СССРнинг янги таклифини тўла равишда қўллаб-қувватлайдилар ва атом, водород қуролини ҳамда ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлашни ва қурол-яроғларни камайтиришни талаб қилаётган жаҳондаги бутун мамлакат халқларининг орзу-истаклари қондирилиши лозим, АҚШнинг атом урушини бундан буён ҳам тайёрлашга ва зўр бериб қуролланишга қаратилган сиёсатига қақшатғич зарба берилиши лозим, деб ҳисоблайдилар.

ПРАГА, 4 октябрь. (ТАСС). Чехословакия матбуоти ва жамоатчилиги БМТ Бош Ассамблеяси сессиясида қурол-яроғларни камайтириш ҳамда атом, водород қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш масаласи устида халқаро конвенция тузиш ҳақида Совет делегацияси бошлиғи А. Я. Вишинскийнинг сўзлаган нутқини катта қизиқиш блан кутиб олдилар.

«Руде право» газетаси Совет Иттифоқининг халқаро кескинликни юмшатишга ҳамда ҳамма халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган янги таклифларини қизғин равишда табриклаб, ўзининг бошмақоласида бугун қуйидагиларни ёзади.

Янги совет таклифлари Бош Ассамблеянинг ва жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Улар бу таклифларни бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги муҳим қадам деб ва Совет Иттифоқининг тинчликсевар сиёсатини кўрсатувчи янги жиддий далил деб ҳақли равишда ҳисобламоқдалар. Совет Иттифоқи тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган реал таклифларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотида биринчи марта кўтариб чиқаётгани йўқ. Совет Иттифоқи БМТнинг ҳамма сессияларида ва унинг ҳамма комитетларида мана шу олижаноб мақсадга эришиш учун бир нафас ҳам тўхтамай кураш олиб бораётганлиги шак-шубҳасиз ва ҳаммага ма'лум фактдир.

Янги совет таклифлари, деб ёзади «Руде право» газетаси, ҳеч шубҳасиз икки томоннинг нуқтаи назарини яқинлаштиришга ёрдам беради, Совет Иттифоқининг ҳамма кишиларни ҳаяжонлантираётган масалаларни конкрет ҳал қилишга ва ҳозирги вақтда қуролланишга сарф бўлаётган жуда катта моддий маблағларни инсониятнинг бахт-саодати учун сарфлашга зўр бериб ҳаракат қилаётганлигини исботлайди.

СОФИЯ, 4 октябрь. (ТАСС). «Работническо дело» газетаси СССР делегациясининг бошлиғи А. Я. Вишинский томонидан қурол-яроғларни камайтириш ҳамда атом, водород қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш масаласи устида халқаро конвенция тузиш ҳақида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясида тақдим этилган таклифларни шарҳлаб, бугун ўзининг редакцион мақоласида, бу таклиф Совет Иттифоқининг тинчликни мустаҳкамлаш ҳамда халқаро кескинликни янада юмшатиш учун курашга қўшган янги катта ҳиссасидир, деб ёзмоқда.

ДЕҲЛИ, 4 октябрь. (ТАСС). «Хиндустан стандард» газетаси қурол-яроғларни камайтириш ҳақида Совет Иттифоқи томонидан таклиф этилган янги план бу муҳим масалада ғарб давлатларидан ўзларининг самимийликларини кўрсатишни талаб қилувчи ҳужжатдир, деб ҳисоблайди. Газетанинг ёзишича, Америка Қўшма Штатлари Совет Иттифоқи халқаро контроль принципига рози бўлишни истамайди, деган гапни СССР устига асосий айбларнинг бири қилиб тўнкаган эди. Эндиликда «бу айбнинг ҳечбир кучи қолмади».

«Индиан экспресс» газетаси ҳамма мамлакатларни самарали қуролсизлантириш тўғрисидаги совет таклифларига ғарб давлатлари қандай назарда қарамасинлар, бу таклифлар диққатга сазовор таклифлардир, деб ёзади.

Ғарбий Германияни қуроллантириш масаласига бағишланган Лондон кенгаши

ЛОНДОН, 4 октябрь. (ТАСС). АҚШ, Англия, Франция, Ғарбий Германия, Канада, Бельгия, Голландия, Люксембург ва Италия вакилларининг Ғарбий Германияни қуроллантириш масаласига бағишланган кенгаши ўз ишини тамомлади. Кенгашдан кейин э'лон қилинган «якунловчи акт»да: «Франция, Бирлашган Корольлик ва Америка Қўшма Штатлари ҳукуматлари» Ғарбий Германия учун ўрнатилган «оккупация режимини мумкин қадар тезроқ тугатишни истайдилар», дейилади. Ғарбий Германия, шунингдек Италия Брюссель ҳарбий блоки а'золари қаторига киритилади, Ғарбий Германия эса Шимолий Атлантик Иттифоқига киритилади. Ғарбий Германияга ўз армиясига, авиациясига, ҳарбий-денгиз флотига эга бўлиш ва қуролланиш ҳуқуқи берилади. Лондон битимида Брюссель пактига қатнашган мамлакатларнинг қуролланиши устидан «контрольлик» қилиш масалалари, шунингдек Англия, АҚШ ва Канада томонидан берилган «ва'далар» атайин уқтириб ўтилади. «Якунловчи акт»да Аденауэрнинг, Ғарбий Германия қурол-яроғларнинг муаян турларини ишлаб чиқармаслик «мажбуриятини» ўз зиммасига олади ва битим шартларининг бажарилиши устидан «кузатилиб турилишига розилик билдиради», деб айтган гаплари ҳам илова қилинган.

Броқ, шу нарса шак-шубҳасиздирки битимда мўлжалланган «контроль» ҳам, «ва'далар» ҳам тор, бекик ҳарбий гуруҳ шароитида герман милитаризмини жиловлаб қўяолмайди, чунки Лондон битими герман милитаризмига бемалол ҳаракат қилиш ҳуқуқини берган. Лондонда қабул қилинган қарорлар тикланиб келаётган герман империализми томонидан Европа мамлакатларининг хавфсизлигига ва мустақиллигига таҳдид қилиш имкониятини туғдиради.

НЬЮ-ЙОРК, 4 октябрь. (ТАСС). Америка матбуоти Лондондаги тўққиз мамлакат кенгашида қабул қилинган қарорларни қутламоқда. «Расмий кишиларнинг айтишларига қараганда, деб ёзади Нью-Йорк таймс» газетасининг Вашингтон мухбири,—Қўшма Штатлар Лондонда тузилган битимлардан бемалол мамнун бўлаолади». Ҳамма газеталар, Даллес кенгашнинг бошқа қатнашчиларига ва, жумладан, Мендес Франсга кучли таз'йиқ ўтказиб, Ғарбий Германияни қайтадан қуроллантириш ҳақида Қўшма Штатлар талаб қилган шартларни улардан ма'қуллатишга муваффақ бўлди, деб та'кидламоқдалар. «Нью-Йорк таймс» газетаси дипломатларнинг фикрига асосланиб, «Даллеснинг гаплари французларнинг талаб қилингандек «ёнберишларига ёрдам қилди (?!)», деб та'кидламоқда. «Нью-Йорк таймс» газетаси Париж мухбирининг айтишича, кенгаш «Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартноманинг рад этилишига бошчилик қилган» Мендес Франснинг елкасига Даллеснинг «ма'қуллаб қоқиб қўйиши» блан тамом бўлди. «Хуллас, энди биз Германияни қайта қуролланган ҳолда кўрамиз...»—деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси ўзининг редакцион мақоласида хурсанд бўлиб.

Шу блан бирликда, Америка матбуоти, француз жамоатчилиги ва Франция Миллат мажлиси Лондон битимларини қандай қабул қиларкин, деб хавотир бўлмоқда. «Юнайтед Пресс агентлигининг айтишича. Лондон протоколида унинг француз Миллат мажлиси томонидан рад этилишига сабаб бўладиган» кўпгина моддалар бор.

«Тажрибали дипломатлар,—деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси,—Лондон битими сабабли туғилган оптимизм бундан икки йил аввал Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартнома имзоланганда туғилган оптимизмни кўп жиҳатдан эслатади, деб айтмоқдалар. Улар, Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартнома сингари янги битим ҳам француз Миллат мажлисида қаршиликка учрайди, деб та'кидламоқдалар».

ПАРИЖ, 4 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги «Лондон кенгашининг натижалари Вашингтонда катта мамнуният блан кутиб олинди» деб кўрсатмоқда.

«Гарчи расмий доиралар Даллес йўқлигида ўз фикрларини айтмай турган бўлсалар ҳам, обзорчилар, Европа мудофаа бирлашмаси бажармоқчи бўлиб ўз олдига қўйган асосий вазифаларнинг кўпчилик қисми бугун «тўққизлар томонидан» амалга оширилди, деган фикрни айтмоқдалар».

ЛОНДОН, 4 октябрь. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Бонн мухбири хабар беради: Гарчи ҳукмрон христиан-демократик партия ва унинг иттифоқчилари «Лондонда имзоланган битимни катта хурсандчилик блан қутлашга мойил бўлсалар ҳам», аммо Аденауэр Лондондан қайтишда ўзининг «тантана блан кутиб олинишига умид қилмаётир». «Оппозиция,—деб ёзади мухбир,—Лондон битими Германияни қайтадан бирлаштиришга яқинлаштирмайди, балки Ғарбий Германия армияси тузилиши сабабли, Германиянинг қайтадан бирлаштирилишини янада қийинлаштириб юборади, деб да'во қилиши мумкин. Оппозиция, Аденауэр Ғарбий Германияни қуроллантираман деб, Германиянинг бўлғуси бирлигини қурбон қилишга тайёр, деган ўзининг да'восини яна такрорлаши мумкин».

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон VIII спартакиадаси

Ўзбекистон пойтахтининг стадионларида ва спорт базаларида Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон спартакиадаси қатнашчиларининг физкультура мусобақалари давом этмоқда.

Енгил атлётикачилар мусобақаларда муваффақият қозонмоқдалар. Икки кун ичида улар 8 та республика рекорди қўйдилар. Ўзбекистон вакили Ю. Красильников а'ло муваффақиятга эришди. У 1 метр 85 сантиметр баландликдан сакради. Қозоғистонли Е. Кодяйкин 5 минг метр масофани 14 минут 58,6 секунд ичида босиб ўтди. Ҳар иккала натижа биринчи разряд нормасидан ошиқ.

Икки кун давом этган мусобақалардан кейин Ўзбекистон енгил атлётикачилари олдинга ўтиб 20441 очко олдилар. Қозоғистон спортчилари иккинчи ўринга чиқиб 18782 очко олдилар.

4 октябрьда «Буревестник» сув станциясида (комсомол кўли) сузиш, сувга ташлаш ва сув полоси бўйича мусобақалар бошланди. Ўзбекистон ватерполистлари 3 : 1 ҳисоби блан Қозоғистон командаси устидан ғалаба қилдилар, тожикистонлилар 3:2 ҳисоби блан Қирғизистон спортчиларини ютдилар. Ўзбекистонли сузувчи А. Герасимов, В. Бобилев, Н. Гончаренколар ва Туркманистон спортчиси А. Ускова сузишнинг ҳархил турлари бўйича ғолиб чиқдилар.

Ўзбекистон волейбол командалари иккита ғалабага эришдилар. Хотин-қиз волейболчилари 3 : 2 ҳисоби блан Тожикистон командасини ютди, эркаклар командаси эса 3 : 0 ҳисоби блан Туркманистон командасини ютди.

Округ Офицерлар уйининг паркида классик кураш ва шахмат бўйича мусобақалар давом этди. Ўзбекистон ва Қирғизистон командалари ўртасидаги классик кураш бўйича учрашув натижаси 6 : 2 ҳисоби блан Ўзбекистон спортчиларининг фойдасига ҳал бўлди. Тожикистон ССРнинг полвонлари Қозоғистон спортчиларига тегишинча қаршилик кўрсатаолмадилар ва 7 : 1 ҳисоби блан мағлубиятга учрадилар.

Шахмат бўйича бўлаётган мусобақалар ғоят жиддий вазиятда ўтаётир. Қозоғистон ва Туркманистон ССР командаларининг беш соат давом этган учрашуви икки ўйин кечиктирилгани ҳолда 2 : 1 ҳисоби блан Туркманистон шахматчиларининг фойдасига тугади. Қирғизистон блан Тожикистон командаларининг учрашувида бир ўйин кечиктирилгани ҳолда 2,5 : 1,5 ҳисоби блан Қирғизистон командасининг фойдасига ҳал бўлди.

«Спартак» стадионининг теннис кортларида икки учрашув ўтказилди. Қозоғистоннинг яхши ўйновчи командаси 5:0 ҳисоби блан яна Туркманистон теннисчилари устидан ғалаба қилди. Қирғизистон ва Тожикистон ССР физкультурачилари ўртасидаги жиддий учрашув 3 : 2 ҳисоби блан Қирғизистон спортчиларининг фойдасига ҳал бўлди.

Темирйўлчилар паркида кечқурун бокс бўйича навбатдаги учрашувлар тугади. Ўзбекистон боксчилари иккинчи ғалабага эришдилар. Туркманистон боксчилари ўнта ўйиндан фақат иккита ўйинни ютдилар. Тожикистон командаси Қирғизистон боксчилари блан бўлган оғир учрашувда зўрға ғалабага эришдилар.

Баскетбол майдончасида яна навбатдаги тўрт ўйин ўтказилди. Тожикистоннинг эркаклар командаси ва Қозоғистоннинг хотин-қизлар командаси ғалаба қозондилар. Ўзбекистон баскетболчилари иккинчи ғалаба қилдилар. Улар Туркманистон командаси блан бўлган учрашувни 71 : 47 ҳисоби блан ютдилар.

Спорт мусобақалари давом этмоқда.

(ЎзТАГ).

Суратда: 1. Аёллар ўртасида 100 метрга бўлган югуришда биринчиликни олган **Л. Склярова.** 2. Эркаклар ўртасида 100 метрга бўлган югуришда биринчиликни олган **В. Пушков.** 3. Командалар ўртасида сувга сакраш бўйича Ўзбекистон ССР спортчилари биринчи ўринни эгалладилар. Спортчи **Суровцев** (Ўзбекистон) ҳавазадан сувга сакрамоқда.

В. Салов ва **Б. Мазур** фотолари.

ЧЕТЭЛ МЕДИЦИНА ОЛИМЛАРИНИНГ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Медицина Фанлари академияси блан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий сессияси ишларида қатнашган четэл медицина олимларининг делегациялари 5 октябрьда Тошкентдан Москвага учиб кетдилар.

Илмий сессия тамом бўлганидан кейин четэл олимлари Тошкент, Самарқанд ва Фарғона областьларидаги медицина муассасаларининг ишлари блан ҳартомонлама танишдилар.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг мас'ул ходимлари, республика пойтахти медицина жамоатчилигининг вакиллари аэродромда меҳмонларни кузатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

СЕАТО — мустамлакачи давлатларнинг агрессив ҳарбий битими

Яқинда Манилада АҚШ бошчилигидаги бир тўда мамлакатлар томонидан «Шарқи-Жанубий Осиёни мудофаа қилиш тўғрисида шартнома» (СЕАТО) имзоланди. Тинчликсевар халқлар бу агрессив ҳарбий шартномани тинчлик ишига жиддий хавф сифатида қарши олдилар.

Бу янги агрессив блок Америка ҳукмрон доиралари томонидан уюштирилгандир. У, мустамлакачи давлатларнинг тор ҳарбий групировкаси сифатида юзага келган бўлиб, Осиё халқларининг озодлиги ва миллий мустақиллигига ва, айниқса, Хитойга қарши қаратилгандир. Мустамлакачи давлатларнинг Осиёдаги ўз иқтисодий ва сиёсий мавқи'ларини сақлаб қолиш йўлидаги империалистик мақсадлари бу блокка асос қилиб олингандир.

Америка империалистлари СЕАТОни тузишдан кузатган асл мақсадларини ниқоблашга уриниб, бу блок фақат мудофаа характерига эга деб да'во қилмоқдалар. Улар тузилган шартноманинг асосий вазифаси Осиё халқларининг хавфсизлигини ҳаёлий «коммунистик хавф»дан қўриқлашдир, деб сафсатабозлик қилмоқдалар.

Броқ буларнинг ҳаммаси қалбакичилик ва иғвогарликдан бошқа нарса эмас. Янги блокнинг ҳарбий ва агрессив характери шуқадар равшандирки, Осиё мамлакатларининг кўпчилиги, шу жумладан Ҳиндистон, Индонезия, Бирма ва Цейлон АҚШнинг очиқдан-очиқ тазйиқи ва мўл-кўл ин'омлар ва'да қилганига қарамай, Манила конференциясига қатнашишдан қат'ий равишда бош тортдилар. Шу муносабат блан ҳинд газетаси «Истерн таймс» Шарқи-Жанубий Осиёда тинчликни ҳарқандай воситалар блан бузишга ҳаракат қилаётган «Сэм амаки» да'ватига бу мамлакатларнинг жавоб бермасликка қарор берганликларини айтиб, жуда равшан фикр баён қилди. Қўшма Штатлар Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатларидан Америка монополияларига тўла қарам бўлган Таиланд, Филиппин ва Покистоннигина конференцияга қатнаштиришга муваффақ бўлдилар. АҚШ, Англия ва Франциядан ташқари конференцияга Британиянинг икки доминиони—Австралия ва Янги Зеландия қатнашди.

Америка ҳукмрон доиралари, биз мустамлакачилик тартибларини сақлаб қолиш учун эмас, балки «коммунизм»га қарши курашаётирмиз, деб сафсатабозлик қилганлари блан Осиё халқларини алдайолмайдилар. Империалистлар халқларни чалғитиш учун бундай усулларни биринчи марта ишга солаётганлари йўқ. Ма'лумки, бир вақтлар «антикоминтерн пакти» деб аталувчи битим ташкилотчилари ҳам ана шу усулга таяниб иш кўрган эдилар. Эндиликда бу усулдан Америка Қўшма Штатларидаги «зўравонликка таянучи» сиёсат тарафдорлари жамоатчилик фикрини чалғитиш ҳамда ўз агрессив планларининг асл мақсадини ниқоблаш учун фойдаланмоқдалар.

Манилада имзоланган шартномадан кўриниб турибтики, бунда гап миллий озодлик ҳаракатини бостириш мақсадида Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатларининг ишларига **ҳардоим ва ҳарқандай баҳона блан** қуролли аралашувни амалга ошириш учун мамлакатларнинг ҳарбий групировкасини тузиш йўлида АҚШнинг янги уринишлари ҳақида бораётир. Бунинг учун «қўпоручилик ҳаракатлари» ёки «коммунистик агрессия»нинг мавжудлиги баҳона бўлиши мумкин. Империалистлар бу мамлакатлар халқларининг ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун мустамлака зулмига қарши курашларини ана шундай деб атайдилар. Шундай лўттибозлик блан амалда бирор мамлакат халқининг ўз демократик ҳуқуқлари ёки озодлиги учун мустамлака зулмига қарши олиб борган ҳарқандай ҳаракатини «қўпоручилик ҳаракати» ёки «коммунистик агрессия» деб э'лон қилиш мумкин.

Шу муносабат блан «Индиан экспресс» деган ҳинд газетаси: СЕАТО иштирокчилари «қўпоручилик ҳаракатлари»га қарши кураш олиб бориш ниқоби остида ҳарқандай мамлакатнинг ички ишларига аралашишлари ва реакцион тартибларни мустаҳкамлаш мақсадида миллий-озодлик ҳаракатларини бостиришга уринишлари мумкин, деб ёзган эди.

Четэл матбуотида та'кидлаб ўтилишича, Америка империалистлари агрессив блок тузиб, унинг осиёли иштирокчиларидан тўп еми етказиб берувчи мамлакатлар сифатида фойдаланишни мўлжалламоқдалар. Америка генерали Ван Флит яқинда «Ридерс дайджест» журналида «маҳаллий» қўшинлардан фойдаланишнинг жуда қулай эканлиги ҳақида ёзган эди. Масалан, унинг ҳисобига кўра, шундай бир дивизияни боқиш америка дивизияларидан бирини боқишга қараганда 30 марта арзонга тушади. «Осиёлилар осиёлиларга қарши урушаверсинлар» — америка империалистларининг тутган йўли ана шундай.

Тузилган агрессив блок, шунингдек, Осиёда тинчлик ва хавфсизлик таянчи бўлган Хитой Халқ Республикасига ҳам қарши қаратилгандир. Америкада чиқадиган «Ньюсуик» журнали Вашингтон СЕАТОдан ХХРга қарши фойдаланишга умид қилаётганлигини очиқ э'тироф қилди. Шунинг учун ҳам Америка империалистларининг блокка Япония, Жанубий Корея ва Тайваньдаги чанкайшичилар тўдасини жалб этиш йўли блан СЕАТОни янада кенгайтиришга ҳаракат қилаётганликлари бечиз эмас.

СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг Баёнотида алоҳида уқтириб ўтилганидек, СЕАТО Ҳинди-Хитойда тинчлик ўрнатиш тўғрисида Женевада имзоланган битимни бузишни ўз олдига вазифа қилиб қўймоқда. Филиппиндаги кенгаш шуни кўрсатдики, тинчлик душманлари Женева кенгаши қарорларини бузиб, бу блокка Лаос, Камбоджа ва баодайчилар Вьетнамини ҳам тортишни ҳаёл қилмоқдалар. Битимга тиркалган протоколдан очиқ ма'лум бўладики, унинг авторлари агрессив СЕАТО та'сирини Ҳинди-Хитойга ёйиш ниятидадирлар. Шу блан бирга Даллеснинг баёнотига қараганда, Америка империалистлари Ҳинди-Хитойда ҳарбий ҳаракатларни бошлаб юборишни ҳали ҳам умид қилмоқдалар.

СЕАТО битими авторлари империалистик давлатларнинг ва даставвал АҚШнинг Ҳинди-Хитой мамлакатларининг ички ишларига аралашуви учун кенг имкониятлар яратиб беришни истайдилар. Бу эса, Ҳинди-Хитой мамлакатларининг тинчлиги, миллий мустақиллиги, бирлиги ва территориал бутунлиги жиддий хавф остида қолади демакдир.

Шунинг учун ҳам Ҳиндистоннинг БМТдаги делегацияси бошлиғи Кришна Менон Лаос, Камбоджа ва Жанубий Вьетнамни СЕАТО битимига қўшиш йўлида қилинаётган уринишлар ҳақида гапириб, бу мамлакатларнинг СЕАТО «мудофааси»га лом-мим демай рози бўлишлари ҳам яраш аҳди ҳақидаги битимни бузиш бўлур эди, деди.

Менон шуни алоҳида қайд қилиб ўтдики, агар Лаос, Камбоджа ва Жанубий Вьетнам СЕАТО измида бўлиб қолса, бу нарса Ҳиндистон нуқтаи назаридан, бу мамлакатларнинг ҳарбий иттифоққа қўшилганликларини билдиради. Агарда улар бу блок та'сиридаги доирага ўз розиликлари блан қўшилганлари тақдирда ҳам, деди у, улар ўз суверенитетларидан маҳрум бўлган бўлур эдилар.

Агрессив ҳарбий блокнинг ташаббусчилари бу блокнинг вазифаси Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатларининг иқтисодий тараққиётига ёрдам беришдан иборат, деб да'во қилмоқдалар. Аслида бу блок Америка империалистлари томонидан Шарқи-Жанубий Осиёдаги хомаш'ё манба'ларини қўлга киритилишини ва шу доирадаги мамлакатларни АҚШнинг қўшимча хомаш'ё монополиясига айлантирилишини енгиллаштиришга қаратилгандир. Америка ҳукмрон доиралари асосан ҳарбий стратегик характердаги ўз шахсий манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилмоқдалар.

Тинчлик ишига содиқ бўлган барча кишилар Манилада имзоланган агрессив шартномани кескин равишда қораламоқдалар. Осиёнинг илғор жамоатчилиги ва матбуоти бу битимни тинчликка ва Осиё халқлари хавфсизлигига қарши қаратилган фитна деб ҳисобламоқдалар. Ҳиндистон бош министри Неру ўзининг 10 сентябрьда сўзлаган нутқида: «Манилада имзоланган ҳарбий шартнома кенг халқ оммасининг эртанги кун учун таҳликасини зўрайтиради, холос... Бу шартнома тинчлик ишига хавф солади», деди.

Ҳиндистонда чиқадиган машҳур «Ҳиндустан стандард» газетаси Америка пропагандасининг, бу блок тинч «мудофаа» характерига эга, деб қилаётган сохта да'воларини танқид қилиб, Ғарб давлатларининг бирнеча марта Осиё «ҳимоячилари» қиёфасига кирганликларини ёзган эди. Броқ, дипломатлар ўзларини авлиё қилиб кўрсатиб, ҳарбий стратеглар эса, кимнидир унинг ўз эркига қарши ҳимоя қилишга ҳаракат қилаётганида бу йўқланмаган муҳофазакорларга шубҳа блан қарамоқ тамомила ўринлидир, деб ёзади газета. Тамомила равшанки, деб давом этади газета, СЕАТО ба'зибир Ғарб давлатларига, хусусан Америкага Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатларининг ишларига аралашишга имкон беради.

Индонезиянинг «Берита Индонезиа» газетаси СЕАТОни қуйидагича та'рифлайди: «Бу битим — яратилишиданоқ чала туғилган болага ўхшайди, у халқлари тинчликни истаётган Осиё ҳавосидан нафас олишга қодир эмас».

СЕАТОнинг ташкил этилиши «фақат Америка монополияларининг манфаатларига мос келади» деб ёзган эди Бирма газетаси «Рангун дейли».

Американинг ўз агрессив мақсадларини амалга ошириш планлари тинчлик душманларининг кирдикорларини хуш'ёрлик блан кузатиб турган Осиё халқларининг қат'ий қаршиликларига дуч келди. Мустамлакачиларнинг, СЕАТОни ташкил этиш блан Осиё халқларининг тинчлик ва хавфсизлигини та'минлаётирмиз, деб зўр бериб қилаётган сохта да'воларига ҳечким ишонмайди.

«Шарқи-Жанубий Осиё халқларининг чинакам хавфсизлиги шу райондаги барча давлатларнинг, ўзларидаги ижтимоий тузумдан қат'ий назар, биргалашиб ҳаракат қилишлари асосидагина, чет давлатларни аралаштирмай ва уларнинг буйруғисиз та'минланиши мумкин». — СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг Баёнотида келтирилган бу сўзлар барча тинчликсевар халқларнинг, шу жумладан, Совет Иттифоқи халқларининг ҳам фикр ва қарашларини ифодалайди.

«Совет ҳукумати, — дейилади Баёнотда, — Маниладаги конференцияни ва «Шарқи-Жанубий Осиёни мудофаа қилиш тўғрисидаги шартнома»нинг имзоланишини Осиёдаги ва Узоқ Шарқдаги хавфсизлик манфаатларига қарши қаратилган ва шу блан бирликда, Осиё халқларининг озодлик ва миллий мустақиллик манфаатларига қарши қаратилган ҳаракатлардан бошқа нарса эмас, деб ҳисоблашдан бошқа иложи йўқ».

Осиё халқлари миллий-озодлик курашини авж олдириб, тинчлик ва хавфсизлик учун буюк курашни янада мустаҳкамлаб, Америка империалистларининг кирдикорларига зарба бермоқдалар.

А. ФИЛИППОВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 6/Хда **Бир севги афсонаси,** 7/Хда **Мангу ҳаёт.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 6, 9/Хда кечқурун, 10/Хда кундуз ва кечқурун, 11 ва 12/Х да кечқурун **Грузин давлат ашула ва рақс ансамблининг гастрольлари.** Бадиий раҳбар — Грузия ССРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоби, композитор **В. Цагарейшвили,** дирижёрлар — Грузия ССРда хизмат кўрсатган сан'ат арбоблари **С. Гвелесиани, В. Мчедлишвили,** балетмейстер — **А. Татарадзе.** Кечки концертлар соат 8 яримда, кундузги концерт — соат 4 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 6/Х да **катта цирк тамошалари.** Аттракцион — **«Ўргатилган ҳинд филлари».** Ўргатучи — РСФСРда хизмат кўрсатган артист **А. Корнилов.** Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги ҳинд бадиий фильми **Дайди** (2-нчи серия).

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли, КИРОВ номли — **Дайди** (2-нчи серия).

«9-НЧИ МАЙ» — **Сиз блан қайдадир учрашган эдик.**

ПУШКИН номли — **Қувноқ юлдузлар.**

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими—136, Пропаганда бўлими—157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат—34048, Э'лонлар бўлими—38142

Р 08704. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1480.